

AKCIJA

AMNESTY INTERNATIONAL

LETO 18, ŠTEVILKA 2, OKTOBER 2021

ZAŽIVELA JE AKADEMIJA AMNESTY

**VABLJENI NA ZBOR ČLANOV
18. NOVEMBRA 2021:
PRIJAVNICA NA ZADNJI STRANI**

**PRILOGI: POROČILO O DELU
JANUAR – SEPTEMBER; IGRA
»NAŠ PLANET – NAŠE PRAVICE«**

 www.amnesty.si

 AmnestySlovenia

 Amnesty Slovenije

 AmnestySlovenia

**AMNESTY
INTERNATIONAL**

03 AKCIJI NA POT
NOVA STRATEGIJA ZA NOVE ČASE

04 AKTUALNIK
POD ŽAROMETOM

06 **AKADEMIJA AMNESTY: ZNANJE ČLOVEKOVIH PRAVIC ZA BOLJŠI SVET**

08 **USTAVNA PRESOJA ODLOKOV: POMEN MIRNEGA ZBIRANJA**

09 **CEPIVA NISO ENAKO DOSTOPNA VSEM PO SVETU**

10 **V SPOMIN ALIJU BERISHI**

11 **JERNEJA TURIN: NA SOVRAŽNI GOVOR SE JE TREBA ODZVATI IN GA OBSODITI**

13 **AJDA ERJAVEC: SVETOVALNI DELAVCI NA ŠOLAH SPLOH NE MOREMO OPRAVLJATI SVOJEGA DELA**

15 **RENATO FLIS: »ČLOVEKOVE PRAVICE – NE LE NEKAJ, KAR JE ZAPISANO NA PAPIRJU«**

ZBIRANJE SREDSTEV

17 20 LET PROJEKTA **FACE TO FACE**

VRTIMO SVET

18 PADEC AFGANISTANA V ROKE TALIBANOV

19 KAJ DELATA GOOGLE IN FACEBOOK Z NAŠIMI PODATKI?

DOBRE NOVICE

20 VELIKE ZMAGE MAJHNIH LJUDI

AKTIVIZEM

21 EVROPSKO MLADINSKO SREČANJE 2021

PISMA REŠUJEJO ŽIVLJENJA

22 PIŠEM ZA PRAVICE 2021

24 VABILO NA ZBOR ČLANOV 2021

SREDINA

POROČILO O DELU JANUAR – SEPTEMBER IN IGRA »NAŠ PLANET – NAŠE PRAVICE«

Zaradi ohranjanja neodvisnosti in nepristranskosti za naše delo proti kršitvam človekovih pravic ne sprejemamo denarja od države. Državna sredstva sprejememo le za posamezne projekte učenja človekovih pravic.

Akcija izhaja do 3-krat letno. Urednica: **Metka Naglič**. Oblikovna zasnova: **Marko Kadič**. DTP: **RumenaPika**.

Tisk: **Evrografis**. Naklada: **7700**. ISSN: 2232-3198

AI Slovenije, Dunajska 5, 1000 Ljubljana. Tel.: 01 426 93 77; faks: 01 426 93 65.

E-pošta: amnesty@amnesty.si Splet: www.amnesty.si TRR: 1010-0005-1940-973

Stališča avtorjev, objavljena v Akciji, niso nujno tudi stališča AI.

Občasno uporabimo žensko in moško obliko samostalnikov (in oblike glagolov), ločenih s podčrtajem: npr. begunke_ci. Vemo, da to ni slovnično pravilna oblika. Zanja se odločamo kot obliko podpore ženskam in transspolnim osebam, ki opozarjajo, da se v množinski moški obliki izgubi njihova identiteta ali pa se ne identificirajo s kakšnim od binarnih spolov.

NOVA STRATEGIJA ZA NOVE ČASE

Dobro leto in pol je minilo, odkar je Svetovna zdravstvena organizacija razglasila pandemijo zaradi širjenja covid-19. Naš vsakdan krojijo nevidni sovražnik, virus, in ukrepi za njegovo zaježitev. Marsikomu se je življenje obrnilo na glavo in številni so izgubili relativno varnost, čisto od vsakega pa je izredna situacija zahtevala določene prilagoditve.

Amnesty International je pandemija ujela tik pred sprejetjem nove globalne strategije. Ker nismo imeli izkušenj, kako tako obsežen in kompleksen dokument dokončno uskladiti virtualno, smo morali njeno potrditev predstaviti za eno leto. Še pomembneje, znašli smo se sredi razmer, v katerih je bil potreben razmislek, ali nam zastavljen strateški okvir omogoča doseganje potrebnega učinka v svetu, v katerega bomo stopili po pandemiji, ki je dokončno razgalila številne neenakosti in krivice.

Pandemija je kot katalizator izpostavila razpoke v našem svetu. Pokazalo se je, da so v naši družbi najbolj nepogrešljivi tisti, ki so pogosto najslabše plačani. Jasno je postalo, da so številne države predolgo zanemarjale sisteme, ki služijo posameznikom, in zato so ti delovali na robu zmogljivosti. Zdravstveni sistemi so ječali pod težo virusa, medije so polnili poročila o smrtih in zgaranih zaposlenih v domovih starejših, otroci so se preselili v virtualne učilnice. Številni otroci po svetu niso imeli niti te možnosti in po nekaterih ocenah se jih skoraj 10 milijonov v šolske klopi nikoli ne bo vrnilo, da bi zaključili izobraževanje. Medtem ko so bile množice revnih pahnjene v še večjo negotovost, pa se je premoženje najbogatejših še povečalo.

S pandemijo pa se svet seveda ni ustavil in kršitve človekovih pravic so se nadaljevale. Zaradi uničujočega vpliva podnebnih sprememb je ogrožen dostop do vode, zemlje in hrane vedno več ljudi po svetu. Pri tem so nesorazmerno prizadete skupnosti, ki so že tako pogosto zapostavljene. Sodobne tehnologije so poleg brezmejnih možnosti in priložnosti na vseh področjih našega delovanja s sabo prinesle tudi grožnje naši zasebnosti in svoboščinam ter lahko zlahka postanejo orodje spodkopavanja demokracije in spodbujanja nemirov. Globalizacija in kapitalizem sta privedla do nepredstavljenih razlik med najbogatejšimi in najrevnejšimi regijami, državami in posamezniki. Kako velik je ta prepad, kaže recimo naše nedavno poročilo, ki razkriva, da je od 5,76 milijarde odmerkov cepiv proti covidu-19 po vsem svetu neznatnih 0,3 odstotka šlo v države z nizkimi dohodki, več kot 79 odstotkov pa v države z višjimi in višjimi srednjimi dohodki. Pri tem se v svetu nadaljujejo oboroženi konflikti in avtorski voditelji krčijo državljanski prostor in omejujejo svobodo izražanja. Korporacije so že dolgo pomemben igralec in imajo pogosto večji vpliv na življenje ljudi kot vlade. Pri oblikovanju strategije za delovanje v tem kompleksnem svetu nas je vodilo tudi zavedanje, da se kršitve pogosto prepletajo in nesorazmerno prizadenejo že na splošno diskriminirane skupine.

Nova strategija tako med prioritete postavlja enakost in nediskriminacijo, kar med drugim vključuje boj za socialno in podnebno pravičnost. Druga prednostna naloga sta svoboda izražanja in državljanski prostor, seveda pa ostajamo zvesti tradicionalnim temam, kot so zaporniki vesti in odprava smrtne kazni. Dokument, ki bo naše delo usmerjal do leta 2030, tako predstavlja dobro podlago za boj za pravičnejšo družbo. Ne bomo pa spreminjali na bolje le sveta, s to strategijo namreč prihaja tudi močna zaveza proti rasizmu in kolonializmu znotraj organizacije. Pričakovanjem, ki jih imamo do vlad in korporacij, smo tako dodali tudi pričakovanja glede sebe. Vsi zmoremo bolje!

Sabina Živec
Predsednica AIS

Foto: Ana Val

Nova strategija tako med prioritete postavlja enakost in nediskriminacijo, kar med drugim vključuje boj za socialno in podnebno pravičnost. Druga prednostna naloga sta svoboda izražanja in državljanski prostor, seveda pa ostajamo zvesti tradicionalnim temam, kot so zaporniki vesti in odprava smrtne kazni.

Oda za Amnesty

Začetek je bil skromen
odvetniški poziv.
Prostost za šest zapornikov
je bil edini cilj.

Ko glas se je okrepil,
je ostro kakor meč
zakričal skoz tišino
»Nobenih mučenj več!«

Nato je vsem nasiljem
odločno rekel ne.
Človekove pravice
zahtevamo za vse.

Desetmilijonsko silo
zdaj žene utrip srca.
Ko raste, se človečnosti,
ustavit več ne da.

A za bodečo žico
še mnogo sveč gori.
Potrebno je rjojenje,
da nanje opozori.

Del ekipe zaposlenih slovenske Amnesty 28. maja 2021 na ljubljanskem Rožniku na 60. rojstni dan Amnesty International. Na www.amnesty.si/let-svobode-60-let najdete dveminutni video Let svobode, ki je ob obletnici nastal s prijazno podporo Stinga, Bona, Edga, Petra Gabriela, v Sloveniji pa Andreja Rozmana Roze in Braneta Završana.

Ob 60. obletnici ustanovitve Amnesty International izvirno besedilo ustvaril Bill Shipsey. Za prevod v slovenščino se lepo zahvaljujemo Andreju Rozmanu Rozi.

28. maja 2021 smo v okviru Pravne mreže za varstvo demokracije prvič izvedli monitoring protestov. Na fotografiji del ekipe za monitoring, Blaž, Meliha, Nataša in Metka iz AIS, v sredini pa še prostovoljki Borjana in Lea.

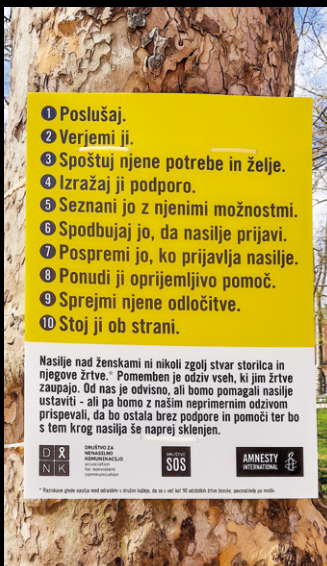

V slovenski Amnesty smo se neznansko razveselili uzakonitve modela soglasja. Odslej tako velja, da so spolna dejanja, v katera oseba ne privoli izrecno (svobodno) in brez prisile, spolni napad oz. posilstvo. Za tako spremembo smo si skupaj z vami in drugimi NVO prizadevali tudi v Amnesty: zato se je del ekipe AIS z veseljem postavil pred fotoaparati in v svet poslal še foto-novico, da nam je uspelo!

Origami naše šole
človekovih pravic
vam pomaga pri
poglobljenem branju
knjig z mladimi.

Eden od serije plakatov, ki smo jih maja postavili v ljubljanskem parku Zvezda in na Poti spominov in tovarštva. Na plakatih so bila osveščevalna sporočila s konkretnimi nasveti za vse, na katere se obrnejo ženske ali dekleta z izkušnjami nasilja. Akcijo smo pripravili skupaj z Društvom za nenasilno komunikacijo in Društvom SOS telefon za otroke in ženske - žrtve nasilja, ter agencijo Avanta Largo.

Taja Premk
je od 1.
septembra
2021 naša
nova vodja
programa
komunikacij
in organizacije
dogodkov.

ZBOR ČLANOV AIS

Vabimo vas na zbor članov 18. novembra. Več informacij in prijavnico najdete na zadnji strani.

PO GLOBALNI SKUPŠČINI 2021

Spomnimo, globalna skupščina (GS) je letni sestanek predstavnikov sekcij AI s celega sveta, na katerem se sprejme pomembne politike delovanja organizacije in načrte za prihodnje delo. Zaradi pandemije covida-19 je bila izvedba GS v letu 2020 okrnjena in vrsta pomembnih vsebinskih odločitev se je prestavila na letošnje, ki je na daljavo potekala v septembru (pred tem je bila še serija sestankov na regionalnih ravneh). Delegacijo slovenske Amnesty na GS 2021 so sestavljali predsednica Sabina Živec, mladinski predstavnik Tadej Kobal, direktor za zbiranje sredstev in finance Mihael Bogataj ter direktorica Nataša Posel.

Ena najpomembnejših odločitev je bila **sprejem globalne strategije za obdobje 2022-30**, ki predstavlja okvir tudi za delovanje slovenske Amnesty. Naše strateške prioritete se nanašajo na dvoje področij: **svoboda izražanja in prostor civilne družbe** (krepitev svobode izražanja in pravice do združevanja; zagotavljanje pravice do mirnega zbiranja) ter **enakost in nediskriminacija** (krepitev spolne in interseksionalne pravičnosti; krepitev pravice do zdravja, nastanitve in socialne varnosti; zagotavljanje podnebne pravičnosti; zaščita pravic migrantov, beguncev in drugih ljudi na kriznih območjih). Mednarodni odbor AI (ta odbor deluje v prostovoljski kapaciteti in predstavlja gibanje med zasedanji globalne skupščine) je dobil nalogo, da sprejme politiko o državljski nepokorščini v skladu z načeli, ki jih je opredelila GS. Prav tako mora mednarodni odbor do globalne skupščine 2022 razviti stališča organizacije (*policy*) glede obdavčevanja, neenakosti in človekovih pravic.

Na GS so se odločili spremeniti tudi sistem prispevanja entitet Amnesty v posameznih državah v skupno blagajno za delo mednarodnega gibanja. Pomembna pa je tudi zaveza, da se

poveča prispevek gibanja za entitete Amnesty z manj sredstvi, zlasti na globalnem jugu.

PUNČKA ZMAGOVALNI FILM FDF 2021

Tričlanska žirija slovenske Amnesty – v sestavi **Nataša Bučar**, direktorica Slovenskega filmskega centra, **Dragan Barbutovski**, direktor British Councila v Sloveniji in član izvršnega odbora AI Slovenije, ter **Ketty Nivyabandi**, generalna sekretarka Amnesty International Kanade (angleška sekcija) – je marca na 23. Festivalu dokumentarnega filma za najboljši dokumentarni film na temo človekovih pravic razglasila film *Punčka*, ki ga je režiral Sébastien Lifshitz. Odločili so se tudi za posebno omembo, ki so jo namenili dokumentarnemu filmu *Primer spolne zlorabe*, ki ga je režirala Alison Kuhn.

ORIGAMI ZA POGLOBLJENO BRANJE KNJIG Z MLADIMI

V okviru Šole človekovih pravic smo pripravili origami, ki si ga lahko prenesete s te spletne strani: solamnesty.si/origami. Natisnite ga, zgibajte, natakните na prste in s pomočjo vprašanj razmišljajte o usodah ljudi v knjigah, tudi z vidika njihovih pravic.

V SLOVENIJI UZAKONJEN MODEL SOGLASJA

Po intenzivnih prizadevanjih civilne družbe in nevladnih organizacij, vključno z Amnesty, je slovenski državni zbor junija sprejel spremembe kazenskega zakonika v delu, ki obravnava spolno nedotakljivost, ter uzakonil načelo soglasja po modelu »ja pomeni ja«. Hvala vsem, ki ste prispevali k ustvarjanju pritiska na oblasti tudi s podpisom naših peticij.

S to spremembo je bil narejen velik korak v smeri zaščite spolne integritete in podpore žrtvam spolnega nasilja. Odslej velja, da so spolna dejanja, v katera oseba ne privoli izrecno (svobodno) in brez prisile, spolni napad oz. posilstvo.

Ker nas ne sme zanimati, ali je oseba rekla »ne« ampak, ali je rekla »ja«, da je torej privolila v spolni odnos. Slovenija je postala 13. država v Evropi, ki je uzakonila model soglasja.

KORAKI ZA ODPRAVO NASILJA NAD ŽENSKAMI

V Amnesty že vrsto let ob robu prireditve Pot ob žici v Ljubljani opozarjamo na različne vidike človekovih pravic. Letos organizirane prireditve zaradi covida-19 ni bilo, a smo vseeno med 5. in 17. majem ob Poti spominov in tovarištva in v parku Zvezda v sodelovanju z Društvom za nenasilno komunikacijo, Društvom SOS telefon za otroke in ženske – žrtve nasilja in agencijo Avanta Largo **izpeljali osveščevalno akcijo o korakih za odpravo nasilja nad ženskami**. To je ena najbolj razširjenih oblik nasilja v intimnih razmerjih in/ali družini. Slovenske statistike glede nasilja med odraslimi v družini, ki jih je obravnavala policija, dokazujejo, da so v skoraj 95 odstotkih žrtve ženske, povzročitelji pa moški.

Nasilje nad ženskami pa ni nikoli zgolj stvar povzročitelja nasilja in njegove žrtve. Pomemben je odziv vseh, ki jim osebe z izkušnjo nasilja zaupajo. Od nas je odvisno, ali bomo pomagali nasilje ustaviti ali pa z našim neprimernim odzivom prispevali, da bo žrtev nasilja ostala brez podpore in pomoči.

In kateri so koraki, s katerimi lahko podprete ženske, ki se na vas obrnejo z izkušnjo nasilja? 1. Poslušaj. 2. Verjemi ji. 3. Spoštuj njene potrebe in želje. 4. Izražaj ji podporo. 5. Seznanj jo z njenimi možnostmi. 6. Spodbujaj jo, da nasilje prijavi. 7. Pospremi jo, ko prijavlja nasilje. 8. Ponudi ji oprijemljivo pomoč. 9. Sprejmi njene odločitve. 10. Stoj ji ob strani.

Sporočite nam, če bi želeli osveščevalne table obesiti kje v svojem lokalnem okolju!

Po pomoč v primeru nasilja v družini in intimnopartnerskih odnosih se lahko med drugim obrnete na: Društvo za nenasilno komunikacijo: 031 770 120 ali SOS telefon: 080 11 55.

ZA VEČ NOVIC POJDI NA
www.amnesty.si

AKADEMIJA AMNESTY

ZNANJE ČLOVEKOVIH PRAVIC ZA BOLJŠI SVET

NA SPLETNEM MESTU ALI V PREDVALNICAH: PONUJAMO VAM NOVE MOŽNOSTI, DA PRIDOBITE ZNANJE O ČLOVEKOVIH PRAVICAH, KI GA BOSTE LAHKO UPORABILI ZASE ALI ZA DRUGE.

Akademija Amnesty smo poimenovali naše izobraževalne aktivnosti, usmerjene v (mlade) odrasle, katerih namen je ljudi opolnomočiti za aktivno državljanstvo.

OD SPLETNIH TEČAJEV DO REDNIH E-NOVIC

- **Multimedijski spletni izobraževalni center**, namenjen samostojnemu izobraževanju in podpori v izobraževanju ter raziskovanju. Najdete ga na akademija-amnesty.si.
- **Dvoje elektronskih novic**: Aktivistične e-novice in E-novice za predavatelje_ice.
- **Obštudijska dejavnost Človekove pravice v praksi**: Akademija Amnesty na Univerzi v Ljubljani. Začeli smo jo 6. oktobra 2021.
- **Predavanja na fakultetah**, vključno z zanimivi govorkami_ci iz tujine.

MULTIMEDIJSKI SPLETNI IZOBRAŽEVALNI CENTER

Gre za novo spletno mesto, na katerem najdete izobraževalna gradiva:

- od video vsebin preko predstavitev v obliki pdf do **spletnih tečajev**;
- vsebine za različne človekove pravice;
- različnih dolžin, tako da lahko izberete informacije tudi glede na čas, ki ga imate na voljo.

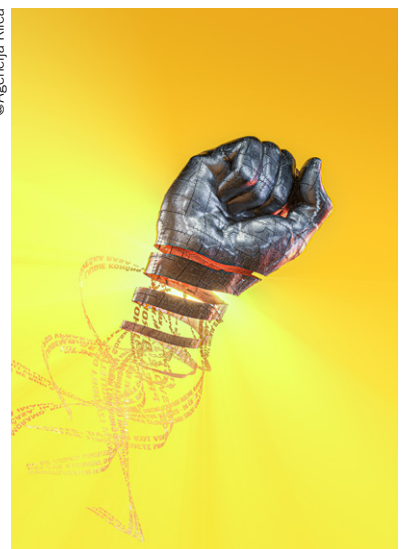
Spletni izobraževalni center (akademija-amnesty.si/izobrazevanja) smo zagnali s tremi izobraževalnimi vsebinami: Uvod v človekove pravice, Zagovarjanje svobode izražanja in Pravica do protesta. Poleg tega, da si lahko o teh temah preberete osnovne informacije, smo za vse tri pripravili tudi brezplačne **spletne tečaje**.

Ti tečaji, ki so v slovenščini, vas po izobraževalni poti vodijo s pomočjo kvizov in drugih slikovitih, interaktivnih elementov, ob uspešnem zaključku tečaja pa si pridobite certifikat. Vabljeni k sodelovanju, izobraževalne vsebine, vključno s tečaji, bomo redno posodabljali in dopolnjevali!

KJE VAM PRIDOBLENA ZNANJA PRIDEJO PRAV?

- Pri šolanju: v podporo pri raziskovanju vsebin, pisanju seminarskih in drugih nalog.
- Učiteljem_icam na vseh ravneh izobraževanja za obogatitev pedagoškega procesa.
- Kot podpora raziskovalnemu delu.
- Kot dodatno izpopolnjevanje za zasebne ali službene namene.
- Ali ker vas teme preprosto zanimajo in se želite aktivirati za človekove pravice. Izobraževalna gradiva so dopolnjena z možnostmi za aktivizem, tako da lahko svoja znanja takoj prelijete v akcijo za boljši svet!

@Agencija Klica

To je osnovni vizualni element Akademije Amnesty, ki ga je zasnovala agencija Klicaj. Na naslednji strani vidite njegovo vključitev v oglaševanje obštudijske dejavnosti. Hvala Klicaju za njihovo brezplačno podporo.

Srčna hvala agenciji Klicaj, ki je brezplačno zasnovala celotno podobo Akademije Amnesty.

AKTIVISTIČNE E-NOVICE IN E-NOVICE ZA PREDAVATELJE_ICE

Aktivizem je pomemben del tega novega izobraževalnega projekta, zato pod njegovim okriljem pripravljamo tudi Aktivistične e-novice, s katerimi redno obveščamo o aktualnih možnostih, kako se lahko tudi vi aktivirate.

Vpeljali pa smo tudi E-novice za predavatelje_ice, s katerimi redno obveščamo o novostih, ki pridejo prav za dopolnitev pedagoškega in/ali raziskovalnega dela.

Na spletnem naslovu akademija-amnesty.si/prijava-na-e-novice najdete prijavnico na te brezplačne e-novice, pa tudi arhiv že poslanih novic.

OBŠTUDIJSKA DEJAVNOST IN PREDAVANJA NA FAKULTETAH

Oktobra 2021 smo na Univerzi v Ljubljani v okviru Fakultete za družbene vede začeli izvajati obštudijsko dejavnost Človekove pravice v praksi – Akademija Amnesty, za katero bo mogoče pridobiti štiri kreditne točke. Obštudijska dejavnost je sestavljena iz 30 ur vaj in samostojnega, praktičnega dela vpisanih.

Na vajah bomo spoznavali ta področja: **Ali so človekove pravice na papirju ali v real lajfu?** (primeri iz prakse, s poudarkom na izbrisanih); **Zakaj je protest naša pravica?** Kaj pravi mednarodno pravo in kaj slovenski protestniki?; **»Ja pomeni ja«: ali bo moj dejt kaj drugačen?** (primer uzakonitve modela soglasja v opredelitvi kaznivega dejanja posilstva v Sloveniji); **Kako se je Slovenija – država in civilna družba – odrezala v boju proti covidu-19 z vidika človekovih pravic?**; **Planet bo v redu, za ljudi nas mora skrbeti:** kje so človekove pravice v podnebni krizi? (pogovor in gostovanje mednarodnega gosta_je); **Raznolika telesa niso napake, ki bi jih bilo treba popraviti:** pogled v l v LGBTQI; **»Borimo se skupaj. Zmagujemo skupaj.«** Kako kampanje Amnesty International izboljšujejo svet na bolje? (obisk pisarne Amnesty International Slovenije); **Iz ruševin Sirije ali rudnikov Konga: Pogovor z raziskovalko Donatello Rovero iz globalne Amnesty International;** **Kaj imata Google in Facebook s človekovimi pravicami?**; **Kako spremeniti cel svet?** (primer prizadevanja za nadzor trgovine z orožjem: od strategije do mednarodne pogodbe).

Zelo smo veseli, da z našo Akademijo že sodeluje šest slovenskih fakultet: Fakulteta za družbene vede, Filozofska fakulteta, Zdravstvena fakulteta in Fakulteta za socialno delo Univerze v Ljubljani ter Fakulteta za varnostne vede Univerze v Mariboru in Fakulteta za humanistične študije Univerze na Primorskem. Naš mednarodni partner je Amnesty International Norveška.

Izobraževalni projekt »Akademija Amnesty: izobražujemo mlade za aktivno državljanstvo in človekove pravice« je podprt s sredstvi Programa ACF v Sloveniji 2014–2021.

USTAVNA PRESOJA ODLOKOV

POMEN MIRNEGA ZBIRANJA

DOBRA NOVICA! SLOVENSKO USTAVNO SODIŠČE JE SREDI JULIJA RAZGLASILO ZA NEUSTAVNE ODLOKE, KI SO PREPOVEDOVALI ALI OMEJEVALI SHODE.

Sodišče je v odločitvi tudi izrecno potrdilo pomen svobode izražanja in mirnega zbiranja, tako v organizirani kot neorganizirani obliki. To je res zelo pomembno! Uresničevanje teh pravic – brez strahu ali nezakonitega vmešavanja – je osrednjega pomena za življenje v odprti in poštenu družbi, v kateri ljudje uživajo svoje človekove pravice.

V Amnesty smo slovenske oblasti že od spomladi 2020 opozarjali na njihove obveznosti zagotavljanja svobode izražanja in mirnega zbiranja. Med drugim smo jim sporočali tudi to, da se lahko svoboda mirnega zbiranja omeji zgolj časovno zamejeno ter kolikor je absolutno nujno in sorazmerno za doseganje legitimnega cilja.

Ustavno sodišče je z julijsko odločitvijo jasno povedalo, da mora država omogočati varno uresničevanje pravice do mirnega zbiranja, ob hkratnem varovanju pravice do življenja in zdravja ljudi. Pa tudi, da je omejevanje svobode izražanja in svobode mirnega zbiranja dopustno zgolj ob ustreznih strokovnih utemeljitvah. Ustavno sodišče je izpostavilo dobre prakse drugih držav in navedlo vrsto razumnih ukrepov, ki so jih sprejele posamezne države, zavedajoč se, da pravica do mirnega zbiranja tudi v času epidemije ne izgubi na svojem pomenu.

ŠKODLJIVE POSLEDICE TEGA, DA SO ODLOKI RAZVELJAVLJENI, NE ODPRAVLJENI

Žal pa ustavno sodišče neustavnih odlokov ni odpravilo (kar bi imelo učinke za nazaj), ampak jih je zgolj razveljavilo (to ima učinke vnaprej). V tem se »skriva« pomembna razlika za ogrobljene protestnice_ke, ki so kazni že plačale_i, saj to pomeni, da ne bodo mogele_i zahtevati vračila glob.

Pobudo za začetek postopka za oceno ustavnosti oz. zakonitosti odloka o začasnih delnih omejitvi gibanja ljudi in prepovedi zbiranja ljudi zaradi preprečevanja okužb s SARS-CoV-2 sta pobudnik in pobudnica s pravnim interesom vložila marca letos ob strokovni podpori Pravne mreže za varstvo demokracije (PMVD), katere del je tudi slovenska Amnesty.

Junija pa je ustavno sodišče v nekem drugem primeru, vložnem v ustavno presojo že v 2020, prav tako ugotovilo neustavnost, in sicer dela 39. člena zakona o nalezljivih boleznih, s katerim je zakonodajalec pooblastil vlado, da zaradi širjenja nalezljive bolezni omeji gibanje in zbiranje prebivalstva. Gre za to, da zakonodajalec predpisovanje ukrepov za varstvo zdravja in življenja prepusti vladi, a mora v zakonu določiti okvire in usmeritve za njihovo podrobnejše podzakonsko urejanje. Z omenjenim členom zakona temu ni bilo zadoščeno, saj je bilo vladi prepuščeno, da način, obseg in trajanje omejitev pravice do gibanja in zbiranja izbira po lastni presoji, celo mimo mnenja stroke. Vlada je skušala to neskladje odpraviti s svojim predlogom sprememb zakona, ki pa po julijskem vetu državnega sveta ni dobil zadostne podpore v parlamentu. Na problematičnost predlaganih popravkov smo opozarjali tudi v AI in PMVD; med drugim so bile spremembe predlagane brez javne razprave in so predvidevale široko prosto polje presoje vladi pri sprejemanju ukrepov. Do konca septembra še ni bilo predlaganih novih sprememb zakona.

OPRAVITE SPLETNI TEČAJ PRAVICA DO PROTESTA

Protest je naša pravica in ne privilegij, ki bi nam ga oblasti morale dovoliti.

S standardi človekovih pravic je zaščiten mirno protestiranje. To ne pomeni, da ljudje, ki protestirajo, ne smejo biti glasni, žvižgati, skandirati slogane, ki jih morda tisti, ki so jim namenjeni, dojemajo kot nepotrebne, celo žaljive. Pomeni pa, da ni dopustno fizično nasilje in ogrožanje drugih ljudi. A manjšina nasilnih v množici protestirajočih ni razlog, da bi policija lahko razgnala celoten protest, nenasilnim ga mora še naprej omogočati, dokler je to mogoče in varno.

Želite izvedeti še veliko več o pravici do protesta?

Obiščite Akademijo Amnesty in opravite spletni tečaj ali si zgolj preberite več o tej temi: www.akademija-amnesty.si/izobrazevanje/pravica-do-protesta.

PANDEMIJA KORONAVIRUSNE BOLEZNI COVID-19 CEPIVA NISO ENAKO DOSTOPNA VSEM PO SVETU

V DRŽAVAH Z NIZKIMI DOHODKI JE POPOLNOMA CEPLJENIH MANJ KOT 1 ODSOTOK LJUDI, V BOGATIH DRŽAVAH PA 55 ODSOTKOV.

Amnesty je izdala novo poročilo o tej temi, ki kaže, kako vodilna farmacevtska podjetja spodbujajo krizo človekovih pravic, saj ne želijo sodelovati v pobudah za povečanje svetovnih zalog cepiva in hkrati za pravičnejšo globalno razdelitev cepiv. Zato pozivamo globalne voditelje in farmacevtske družbe, naj se do konca leta 2021 dve milijardi cepiv dostavi državam z nizkimi dohodki.

Svetovna zdravstvena organizacija je postavila cilj, da se v državah z nizkimi dohodki do konca leta cepi 40 odstotkov prebivalstva, kar je dodatnih 1,2 milijarde ljudi. Za doseg cilja potrebujemo več kot dve milijardi odmerkov cepiv. Če bi se le 50 odstotkov načrtovane svetovne proizvodnje cepiv do konca leta razdelilo omenjenim državam, bi to predstavljalo 2,6 milijarde odmerkov cepiv.

Cepljenje svetovnega prebivalstva je naša edina pot iz te krize in to je dosegljiv cilj.

»Podjetja, ki so tako hitro ustvarila cepiva, bi pravzaprav morali označiti za junaška, a so žal sramotno in namerno blokirala prenos znanja o cepivih, delovanje in poslovanje pa so usmerila v korist bogatih držav. To je ustvarilo predvidljivo in uničujoče pomanjkanje cepiva za mnoge druge. V mnogih državah z nizkimi dohodki cepiva niso prejeli niti zdravstveni delavci_ke in ogrožene skupine,« je dejala Agnès Callamard, generalna sekretarka Amnesty International.

Od 5,76 milijarde odmerkov po vsem svetu je neznatnih 0,3 odstotka šlo v države z nizkimi dohodki, več kot 79 odstotkov pa v države z višjimi in višjimi srednjimi dohodki. Pfizer in BioNTech sta doslej samo na Švedsko dostavila devetkrat več cepiv kot v vse države z nizkimi dohodki skupaj. Moderna še ni dostavila niti enega odmerka cepiva v državo z nizkimi dohodki, podobno pa velja tudi za druge proizvajalce. Kljub temu, da večina podjetij prejema milijarde dolarjev državnega denarja in vnaprejšnja plačila, so razvijalci cepiv monopolizirali intelektualno lastnino, blokirali prenos tehnologije in agresivno lobirali proti ukrepom, ki bi razširili svetovno proizvodnjo teh cepiv. Njihovo neukrepanje je povzročilo škodo milijardam ljudi, ki še vedno nimajo dostopa do cepiva proti covidu-19. BioNTech, Moderna in Pfizer bodo do konca leta 2022 skupaj zaslužili 130 milijard ameriških dolarjev. Dobiček ne bi smel biti pomembnejši od življenj.

Države in farmacevtska podjetja pozivamo, naj korenito spremenijo smer in naredijo vse, kar je potrebno, da se takoj zdaj začne dostavljati dve milijardi cepiv državam z nizkimi in nižjimi srednjimi dohodki. Nihče ne bi smel preživeti še enega leta v trpljenju in strahu. Globalno kampanjo podpirata Svetovna zdravstvena organizacija in Visoka komisarka za človekove pravice.

O vsemu navedenemu smo v slovenski Amnesty pisali tudi naši vladi in jo pozvali, naj ukrepa skladno s svojimi zmožnostmi. V začetku oktobra je bilo v Sloveniji cepljenih okoli milijon ljudi, na zalogi pa smo imeli 1.087.195 cepiv. Doslej je Slovenija cepiva že donirala Egiptu, Zelenortskim otokom ter dvakrat Bosni in Hercegovini, kar je pohvalno. Del cepiv pa je Slovenija odprodala Avstraliji. Pomembno je, da pomagamo državam, ki si ukrepanja same ne zmorejo privoščiti. Menimo, da to ne samo lahko naredimo, ampak tudi moramo!

(B. K.)

Stališče Amnesty je, da obvezno cepljenje ni dopustno in si je treba prizadevati, da je prostovoljno, kadarkoli in kjerkoli je mogoče.

Pravo človekovih pravic dopušča, da se v izjemnih okoliščinah določene pravice lahko omejijo, če je to predpisano z zakonom, nujno in sorazmerno za doseganje legitimnega cilja (kot je recimo zaščita javnega zdravja). Zato imajo države možnost v nekaterih izjemnih primerih določiti obvezno cepljenje (omejen obseg, ciljno usmerjeno, npr. za določene poklicne skupine, in kot zadnji možni ukrep, ko se izčrpajo alternative).

Ko se je slovenska vlada jeseni odločila za pogoj PC (preboleznost, cepljenje) v javni upravi, ni izdelala take argumentacije, ki bi upoštevala človekove pravice. Po pobudi policijskega sindikata je ustavno sodišče do končne odločitve začasno zadržalo uveljavitev pogoja PC.

Več in povezava na celotno poročilo: www.amnesty.si/covid-19-cepiva-sept21. Poročilo obravnava podjetja AstraZeneca, BioNTech, Johnson & Johnson, Moderna, Novavax in Pfizer.

V SPOMIN UGASNILO JE ŽIVLJENJE ALIJA BERISHE

TE DNI NAS JE PRETRESLA VEST, DA SE JE POSLOVIL ALI BERSIHA. ALI JE BIL EDEN IZMED PREMNOGIH, KI JIM JE IZBRIS UKROJIL IN RAZREZAL ŽIVLJENJA NA TAKO DROBNE KOŠČKE, DA JIH DO KONCA NISO SESTAVILE NITI ODLOČITVE USTAVNEGA SODIŠČA IN EVROPSKEGA SODIŠČA ZA ČLOVEKOVE PRAVICE (ESČP) NITI PRIZADEVANJA ŠTEVILNIH V CIVILNI DRUŽBI.

Ob tem, kako se je zapletla zgodba nekega običajnega fanta, kosovskega Roma, ki je v Mariboru kot priseljenec – s stalnim prebivališčem in redno zaposlitvijo – v rosnih letih šele začel življenje, bi zagotovo osupnil tudi Tarantino. Kot nihče od izbrisanih tudi Ali z izbrisom ni bil seznanjen in si ni znal razložiti nenadne deportacije v Albanijo. Z njo na Kosovu rojeni Ali ni imel prav nič niti tam še nikoli prej ni bil. Albanskega policista je podkupil z edino stvarjo, ki jo je imel pri sebi – zlatim prstanom, in si tako zagotovil vrnitev v Slovenijo. Že z Brnika pa so ga znova vrnil v Center za tujce in mu napovedali izgon na Slovaško, menda ker tam živi veliko Romov – zgolj še ena v vrsti absurdnosti izbrisa, ki nima razlage. Ali je, da bi to preprečil, zbežal v Nemčijo. Ker leta 1992 nihče ni znal pojasniti, da je bil Ali žrtev nezakonitega izbrisa, so ga v Nemčiji vodili kot vojnega begunca in posebnim začasnim statusom.

Pa je bilo to najbrž še enostavnejše obdobje v Alijevem življenju. Sledila je družina, a ves čas si je prizadeval za vrnitev v Slovenijo. Vendar pravne poti ni bilo, ne zanj, ne za ženo ali otroke. Leta 2007 so Alija z družino po vrnitvi (v Sloveniji je celo prosil za azil) ponovno vrnil v Nemčijo, čeprav je odločitev Ustavnega sodišča RS takrat že jasno prepovedovala izgone izbrisanih. Tega ni preprečila niti nujna akcija Amnesty, s katero so se zanj zavzeli aktivisti z vsega sveta, niti sledenje policiji z avtom njegovega pravnega zastopnika Matevža Krivica. Leta 2013 smo za vrnitev Alija in njegove družine ponovno sprožili pisanje apelov. Ali je bil na koncu eden od šestih zmagovalcev pred ESČP, pa vendar mu tudi ta zmaga ni omogočila, da bi se lahko v Slovenijo vrnil skupaj z družino – slovenske oblasti so dopustile le njegovo vrnitev, ne pa v tujini rojenih otrok in žene. Na Alijevo vprašanje, »naj mu kdo razloži, po kakšni logiki je on zmagovalec« (to je vprašal v intervjuju za revijo Akcija septembra 2012), nihče ni imel odgovora. Šele februarja 2015, 22 let po izbrisu, se je lahko celotna družina končno zakonito preselila nazaj v Slovenijo, potem ko se je zanj zavzel urad predsednika države.

Izbris, v vsej temni globini in teži zločina, vendarle nikoli ni bil *neresljiv*. Le vse oblasti do sedaj so se vsakič posebej odločile, da bo ostal *neresen*. Zaničanje, sprenevedanje, izvajanje zgolj sodno predpisanih minimalnih ukrepov reparacije, vse to je izbris podaljšalo na obdobje, ki gre za nekatere že v 30. leto.

Počivaj v miru, Ali. Nam ostaja druge vrste breme izbrisa: da je država brez naše vednosti, brez našega soglasja, a vendarle v našem imenu, razrezala življenja 25.671 ljudi, mož in žensk, otrok, sester, sodelavk, sosedov, sošolcev. In da tega vse do danes ni v celoti popravila.

Hvala vsem, ki ste Aliju pomagali na njegovi težki poti in nazaj v Slovenijo: sodelavkam in sodelavcem v AIS, kolegom in kolegicam na Mirovnem inštitutu in Socialnemu centru Rog, mag. Matevžu Krivicu, ekipi Urada predsednika RS, Acu in vsem ostalim številnim prijateljem in prijateljicam v izbrisu in vsem, ki ste se za Alija zavzeli skozi pisanje apelov ali solidarnostnih sporočil v letih 2006 in 2013. **Vsi, ki se želite pokloniti Alijevemu spominu, lahko to storite z donacijo njegovi družini, ki brez državljanstva in brez Alija ostajajo v znatno slabšem gmotnem položaju**, med drugim niso več upravičeni do subvencije tržne najemnine (na TRR SI56 03100-1012174536, sklic 00 1992, kot namen pripišite Za družino Berisha).

Nataša Posel, direktorica AIS

Tako se je leta 2014 Ali z družino zahvalil ljudem, ki so zanje pisali apele. Slovenske oblasti so 26. februarja 1992 nezakonito izbrisale 25.671 oseb iz Registra stalnih prebivalcev Slovenije. Skupno jim je bilo, da so povsem legalno s stalnim prebivališčem živeli v Sloveniji in da so izvirali iz republik nekdanje Jugoslavije. Brez obvestila, brez opozorila in brez možnosti pritožbe so postali izbrisani in posledično so jim bile odvzete številne človekove pravice. Več: www.amnesty.si/izbrisani.

Izbrisani tudi po skoraj 30 letih še vedno niso doživeli uradnega opravičila države. V okviru Pišem za pravice 2021 vas vabimo k podpisu peticije predsedniku Pahorju za uradno opravičilo za izbris. Najdete jo na 22. strani te revije ali na spletu: www.amnesty.si/pisem-za-pravice-maraton.

JERNEJA TURIN, CENTER ZA ČLOVEKOVE PRAVICE NA SOVRAŽNI GOVOR SE JE TREBA ODZVATI IN GA OBSODITI

V ČASU KORONAVIRUSNE BOLEZNI SMO SE V NAŠI DRUŽBI ŠE TOLIKO MOČNEJE ZATEKLI V VIRTUALEN SVET, NA INTERNET. TA DEL NAŠEGA ŽIVLJENJA JE LAHKO ČUDOVIT PRIPOMOČEK ZA DRUŽENJE, IZMENJAVO MISLI, IZOBRAŽEVANJE, VENDAR PA JE POSTAL TUDI DOMOVANJE SOVRAŠTVA, NADLEGOVANJA, SOVRAŽNEGA GOVORA. PRAV O TEH VIDIKIH SMO SE POGOVARJALI Z JERNEJO TURIN, SVETOVALKO-ANALITIČARKO CENTRA ZA ČLOVEKOVE PRAVICE PRI VARUHU ČLOVEKOVH PRAVIC RS, KI JE Z MIHO NABERGOJEM SOAVTORICA NEDAVNE ANALIZE KAZENSKOPRAVNEGA PREGONA SOVRAŽNEGA GOVORA V SLOVENIJI IN NEKDANJA DOLGOLETNA VODJA KAMPANJ V SLOVENSKI AMNESTY.

Ali lahko poveste kaj več o centru in njegovi vlogi?

Center za človekove pravice je notranja enota varuha človekovih pravic, ustanovljena leta 2019, z nalogami promocije človekovih pravic, informiranja, izobraževanja, priprave analiz in poročil s posameznih področij spodbujanja in varstva človekovih pravic in sodelovanja s civilno družbo, državnimi organi, mednarodnimi organizacijami. V začetnem obdobju delovanja centra smo se osredotočali predvsem na analize stanja na posameznih področjih človekovih pravic ter poročanje mednarodnim mehanizmom varstva človekovih pravic, pripravili smo tudi vodič o možnosti pritožb na mednarodne odbore za varstvo človekovih pravic, za vse šole pa plakate za mlade o njihovih pravicah in kako se lahko obrnejo na varuha. Prva večja analiza centra je bila analiza tožilske prakse pregona sovražnega govora. Kljub pestrosti javnega komentiranja pregona sovražnega govora in številnim kritikam, ki so letele nanj, je namreč manjkal celovit pregled tega, kako so tožilci dejansko obravnavali in odločali v posameznih primerih kazenskih ovadb glede sovražnega govora oz. razlagali zakonsko besedilo 297. člena Kazenskega zakonika (KZ-1).

Kakšna je razlika med sovražnim govorom in kaznivim dejanjem javnega spodbujanja sovraštva, nasilja in nestrpnosti?

Sovražni govor zajema izražanje sovražnih mnenj in idej, pozivanje k sovraštvu, zagovarjanje in pozivanje k diskriminaciji, nestrpnosti ter nasilju proti osebam ali skupinam zaradi njihovih osebnih značilnosti. Univerzalna definicija sovražnega govora pa, kljub pogosti rabi termina, ne obstaja. V sociološkem pomenu obsega tudi nekultiviran govor. V slovenskem pravnem redu je sovražni govor še najbolj neposredno inkriminiran v 297. členu KZ-1, ki določa, da je kaznivo javno spodbujanje ali razpihovanje sovraštva, nasilja ali nestrpnosti, ki temelji na narodnostni, rasni, verski ali etnični pripadnosti, spolu, barvi kože, poreklu, premoženjskem stanju, izobrazbi, družbenem položaju, političnem ali drugem prepričanju, invalidnosti, spolni usmerjenosti ali katerikoli drugi osebni okoliščini, in je storjeno na način, ki lahko ogrozi ali moti javni red in mir, ali z uporabo grožnje, zmerjanja ali žalitev.

Je to razlikovanje med tema konceptoma težava?

Treba se je zavedati, da vsak družbeno nesprejemljiv sovražni govor ni kazensko pravno kazniv sovražni govor. Kazensko pravo bi se naj uporabljalo kot skrajno sredstvo – namenjeno je sankcioniranju najhujših zavržnih dejanj in prinaša najvišje kazni zanje.

Jerneja Turin, svetovalka-analitičarka Centra za človekove pravice pri Varuhu človekovih pravic RS.

Med dejanji, ki so kazniva (in izpolnjujejo torej vse zgoraj omenjene karakteristike), in dejanji, ki so sprejemljiva, pa obstaja široko sivo polje izražanja. Na primere sovražnega govora v medijih in na spletu, ki ne dosegajo praga kaznivega dejanja, a bi vseeno potrebovali odziv, trenutna pravna ureditev in praksa učinkovitega odziva ne omogočata.

Katere so ključne ugotovitve vaše analize in kaj priporočate državi?

Omenila bom samo nekatere. V letih 2008-2018 se je približno četrtnina zadev zaključila z neko sankcijo za storilca, bodisi z obsodilno sodbo bodisi z izpolnitvijo naloge v okviru odložitve kazenskega pregona. Primerjava po letih pa je pokazala, da je od leta 2013 naprej prišlo do občutnega znižanja zadev, v katerih je tožilstvo vložilo obtožni akt ali naložilo storilcu izpolnitev naloge v okviru odložitve kazenskega pregona (med 2008-2012 je bilo takšnih primerov 31, med 2013-2018 pa osem).

Analiza je potrdila največkrat omenjene kritike, da so številne tožilke in tožilci res zelo restriktivno razlagali leta 2012 dodan pogoj za kaznivost, in sicer da mora biti dejanje storjeno na način, ki lahko ogrozi ali moti javni red in mir, ali z uporabo grožnje, zmerjanja ali žalitev. Vendar pa je tudi pokazala, da v veliki večini primerov to ni bil edini razlog za zavrženje ovadbe.

Ker je tej ozki razlagi nasprotovala sodba Vrhovnega sodišča RS leta 2019, predvidevamo, da ta ne bo več razlog za zavrženje. Zanimivo je, da je pri primerjavi skozi čas analiza pokazala, da je po letu 2013 tožilstvo obravnavalo precej manj primerov sovražnih komentarjev na spletu kot v obdobju pred 2013 in v nobenem primeru sovražnega govora na spletu ni vložilo obtožnega predloga. Medtem pa iz statistike Spletnega očesa izhaja, da so policiji naznanili precej več primerov. Predvidevamo, da v teh primerih ni bila odkrita identiteta avtorja.

Analiza je pokazala tudi, da **tožilci pri obravnavi primerov niso opravljali presoje o vplivu dejanja na oškodovanca ali skupnost.** Izpoved žrtve je lahko recimo ključnega pomena za boljše razumevanje vpliva kaznivega dejanja nanje in zadevno skupino ter razumevanju konteksta, v katerem je bilo kaznivo dejanje storjeno.

Na podlagi analize pa smo, na primer, tudi ugotavljali, da bi bile potrebne zakonodajne spremembe, da bi lahko pregon prevzel tudi širši krog oškodovanih oseb, ne le konkretni oškodovanec, zoper katerega je bilo dejanje neposredno usmerjeno. Ta kazniva dejanja namreč ne kršijo samo individualnih pravic posameznika, ampak tudi načelo enakosti in predstavljajo izraz diskriminacije, predsodkov, sovraštva do žrtve, pa tudi do vseh tistih, ki delijo njene značilnosti, ali pa so usmerjena proti skupini, ne proti konkretnemu posamezniku.

V praksi opažamo mnogo primerov sovražnega govora na spletu, ki pa ne preide v kazenskopravno dimenzijo in ga zato običajno ni mogoče preganjati. Zapisi, vsaj žaljivi, če ne še kaj več, so čedalje pogostejši, pa tudi vaša analiza navaja, da kazenskopravni pregon pada od leta 2013. Lahko torej na spletu govorimo brez odgovornosti, če le ne preidemo meje?

Ja. Najprej zaradi manka prekrškovne zakonodaje. Oviro pri pregonu pa predstavlja tudi dejstvo, da nam internet omogoča anonimnost, uporabo lažnih profilov in tisti malo bolj večji zakrivanja svojega IP-naslova preveč zlahka uidejo pregonu, tudi ko s sovražnim govorom preidejo mejo kaznivosti. **Policija nas je v zvezi s tem opozorila, da nujno potrebuje dodatno znanje, orodja in sredstva, s katerimi bi se lahko učinkoviteje spopadla s sovražnim govorom na spletu.**

Pogovarjal se je Blaž Kovač.

Analiza tožilske prakse pregona kaznivega dejanja javnega spodbujanja sovraštva, nasilja in nestrpnosti v obdobju 2008-2018.

Jerneja Turin: Pomembno se je odzvati in sovražni govor obsoditi. V primeru, da gre za potencialno kazniv sovražni govor, pa to prijavimo na policijo, z ovadbo pa se lahko tudi neposredno obrnemo na državno tožilstvo. Vse primere sovražnega govora lahko prijavimo tudi na spletno-oko. si, kjer presodijo, katere posredujejo naprej policiji.

Analiza tožilske prakse pregona kaznivega dejanja javnega spodbujanja sovraštva, nasilja in nestrpnosti je objavljena na: https://www.varuh-rs.si/fileadmin/user_upload/pdf/Razne_publicacije/Sovrazni_govor_knjizica2.pdf.

AJDA ERJAVEC, PREDSEDNICA DRUŠTVA ŠOLSKIH SVETOVALNIH DELAVCEV SLOVENIJE

SVETOVALNI DELAVCI NA ŠOLAH SPLOH NE MOREMO OPRAVLJATI SVOJEGA DELA

PREDSEDNICA DRUŠTVA ŠOLSKIH SVETOVALNIH DELAVCEV SLOVENIJE, V KATEREM DELUJEJO SVETOVALNI_E DELAVCI_KE V VRTCIH, OSNOVNIH IN SREDNJIH ŠOLAH, SE JE OB ZAKLJUČKU POUKA LANI JAVNO IZPOSTAVILA, KO JE PODALA PROTESTNO ODPOVED ZAPOSLOTITVE KOT ŠOLSKA SVETOVALNA DELAVKA GIMNAZIJE VIČ.

Šlo je za klic na pomoč, saj so bile stiske otrok (še posebno v času zaprtja šol) hude, kadra bistveno premalo, normativi pa nezadostni. Pravi, da svetovalni delavci na šolah le gasijo požare, ne morejo pa učinkovito delovati za zaščito otrok.

Javno ste se izpostavili, ko ste protestno dali odpoved kot svetovalna delavka Gimnazije Vič. Zakaj ste to storili?

Na nič drugega se odgovorni niso odzivali. Sama sem na stiske in kršenje pravic otrok opozarjala vsaj 10 let, zadnja tri leta tudi kot predsednica našega društva. Ignoranca pristojnih je bila nezaslišana in to je bil zadnji korak, ki sem ga lahko naredila. Enostavno opozarjam na neizvedljivost strokovnega dela svetovalnih delavcev – v resnici se ga na srednji šoli pod sedanjimi normativi sploh ne da kakovostno izvajati – kar je nemogoče oz. nesprejemljivo.

Ali je država kakorkoli analizirala stanje in posledice zaprtja šol?

Po mojih informacijah se analize pripravljajo sedaj, a niso zastavljene celostno niti nismo svetovalni delavci seznanjeni s potekom teh raziskav. Stvari v resnici izvem iz medijev. Rezultati procesa bodo absolutno prepozni, da bi bili uporabni za načrtovanje dela v letošnjem šolskem letu ... očitno bomo oz. smo zamudili tudi to priložnost, na enak način, kot smo jo zamudili v že v preteklem.

Ali so posledice že prešle na raven duševnega zdravja?

Zagotovo. Če ne drugega, o tem priča povečevanje števila otrok in mladostnikov s psihiatričnimi težavami – do te mere, da zmanjkuje prostora za hospitalizacijo najbolj nujnih primerov. Ne samo, da je duševnih težav več, tudi njihova zahtevnost narašča. Posledice zaprtja vrtcev in šol so pojavne tako med kadrom kot med mladimi ter otroki. Gre za različen nabor težav, od manjka motivacije do tesnobe, pa tudi še kaj hujšega. Svetovalne službe smo bile že pred epidemijo prezasedene – in ves čas smo glasno opozarjali, da je pri nas tako prometno kot na železniških postajah – zdaj pa je vedno več takšnih primerov, ki se jih niti ne da niti ne sme na hitro obravnavati. Pri čemer zdaj skorajda ni dneva, da se v svetovalni službi ne bi oglasil kak otrok oz. mladostnik, ki je v zelo hudi stiski in se npr. samopoškoduje ali ima samomorilne misli. Ob takih ekstremnih situacijah se seveda tudi starši in učitelji počutijo nemočne, potrebujejo dodatno podporo in usmeritve. V tem smislu je svetovalno delo vedno bolj zahtevno in obremenjujoče, sploh ko pride do zgodb, ki nimajo srečnega konca.

Ajda Erjavec

Otroci in mladostniki, če ste v stiski, pokličite na **brezplačno številko TOM telefona 116 111** (vsak dan, tudi ob nedeljah in praznikih, med 12. in 20. uro). Lahko tudi pišete na tom@zpm.si si ali na obrazec na www.e-tom.si/kaj-je-tom. TOM telefon deluje v okviru Zveze prijateljev mladine Slovenije.

Kakšno vlogo običajno med šolskim letom opravljate svetovalni delavci na šolah, kako je bilo z vašim delom med zaprtjem – in ali imate kake usmeritve za prihodnost?

Naše delo določajo smernice poklica, ki temelji na treh vrstah aktivnosti: 1. dejavnosti pomoči, 2. razvojne in preventivne dejavnosti ter 3. dejavnosti načrtovanja in evalvacije (na ravni otroka, oddelka, zavoda). Med zaprtjem se je delo enostavno prekinilo in vsaka šola se je morala znajti po svoje. Svetovalno delo je bilo več kot samo okrnjeno, še posebej preventivni del – to velja že nasploh, med epidemijo pa še toliko bolj, saj se je normalna komunikacija dejansko ustavila. Opuščali smo preventivne in evalvacijske dejavnosti, v resnici smo skušali med zaprtjem šol samo gasiti požare, namesto da bi razvojno podpirali učitelje in otroke. Ker so praktično vse preventivne aktivnosti svetovalnih služb odpadle, imamo sedaj opraviti s povečanim številom kompleksnih težav, ki zahtevajo vključitev psihiatrov in kliničnih psihologov. V teh primerih pa zaradi zahtevnosti težav spet ne moremo učinkovito pomagati, saj je strokovnjakov v zdravstvu enostavno premalo, da bi lahko na tak način – pravočasno in v ustreznem obsegu – obravnavali vse otroke in mladostnike, ki takšno pomoč potrebujejo.

Kaj je največji sistemski manko z vidika zagotavljanja svetovalnega dela na šolah?

Težav je ogromno, v državi pa sploh nimamo pravega pregleda nad stanjem: potrebami otrok in pedagogov na eni strani ter delom svetovalnih služb na drugi. Ker je možnih nalog v svetovalnih službah enostavno preveč, se delovne prioritete oblikujejo glede na značilnosti posameznega vrtca, šole ali doma in glede na značilnosti svetovalnega delavca (npr. izobrazba in osebne preference). Poudarki po šolah se tako bistveno razlikujejo in ni enotnosti. Glavni manko je pravzaprav to, da ne moremo vsakemu otroku zagotoviti podpore, ki bi jo morali. To je v bistvu nepravilno. Na vse to opozarjamo in skušamo vplivati svetovalni delavci. Da je naše delo pomembno, kaže ravno letošnje povečanje problematike ... tam, kjer smo svetovalni delavci (lahko) ostali v stiku z otroki in mladostniki, je bilo manj nepričakovanih »izbruhov« težav. Tako, kot je bilo manj težav tam, kjer smo se v svetovalnih službah sistematično lotili spremljanja otrok, ko smo delali na daljavo. Je pa to lažje v manjših šolah, še posebno v OŠ, ki že delujejo kot neka skupnost. Večja, kot je šola, težje je biti prepoznaven in dostopen svetovalni delavec, potem pa še rigidni normativi onemogočajo prilaganje na položaje po šolah, da bi se bolj prilagajali populaciji, ne pa da je na vseh šolah, ne glede na potrebe, enak normativ. To, da smo nekateri svetovalni delavci z otroki in mladostniki komunicirali več, ker imamo z njimi že tako vzpostavljene bolj sodelovalne odnose ali pa zato, ker smo vključeni v dodatne preventivne projekte, bi v resnici moralo biti del rednega svetovalnega dela in bi bilo vse v redu.

Kaj je umanjalo pri odzivanju države?

Predvsem je bilo slabo, da so se šole zaprle, ni pa bilo strategije, kako potem nasloviti porajajoče se razlike. Pri nas namreč šole izenačujejo možnosti za otroke iz različno spodbudnih domačih okolij, z zaprtjem pa so se začele razlike strahotno povečevati – svetovalni delavci pa nismo mogli posredovati ne kot del šole, ne kot posamezni svetovalci. To je bilo zelo slabo. Šele po enem letu smo lahko v šolo med delom na daljavo poklicali najbolj ranljive otroke, a z naslednjim zaprtjem spet nismo imeli te možnosti. Zaprtje šol je bila z vidika naše stroke velika napaka in dolgoletno delo na integraciji in vsesplošni preventivi se je skorajda izničilo v enem letu. Vprašanje za medicinsko stroko pa je, ali koristi javnega zdravja upravičijo take posledice? Ker brez dvoma trpi drug vidik javnega zdravja, čeprav je manj otipljiv. Moramo razumeti, da je šola tudi neke vrste skupnostna oblika sobivanja, nudenja medsebojne pomoči in podpore. Osnovne šole so edina državna institucija, s katero pridejo v stik vsi prebivalci Slovenije, gre za jedro lokalne skupnosti. Odvzem tega prostora oz. dostopa je bil hud udarec – za skupnost in za šolstvo. Povečana distanca se pozna in ne preseneča, da v letošnjem letu – kljub temu, da so zdaj šole odprte – narašča delež šolanja na daljavo od doma. Obenem povpraševanje po raznoraznih oblikah svetovanja za otroke/mladostnike oz. družine v zdravstvu in v zasebnem sektorju ostaja rekordno visoko. To seveda ni dobro oz. je predvsem znak dezintegracije javnih sistemov izobraževanja in zdravstva, od česar pa si ne moremo obetati spontanega izboljšanja (duševnega ali fizičnega) zdravja v družbi.

Nujno je okrepiti obstoječe sisteme pomoči, da bomo lahko zajezili t. i. epidemijo duševnih stisk, normalizirali vzgojo in se kot civilna skupnost ustrezno odzvali na izzive sodobne družbe.

Pogovarjal se je Blaž Kovač.

SKUPNA PETICIJA AIS IN DRUŠTVA SVETOVALNIH DELAVCEV SLOVENIJE

Zaradi stisk, o katerih v intervjuju pripoveduje Ajda Erjavec, smo se odločili z Društvom svetovalnih delavcev Slovenije pripraviti skupno peticijo, namenjeno šolski ministrici Simoni Kustec. V njej jo pozivamo, naj takoj, še v tem šolskem letu, v okviru protikoronskih ukrepov zaposli več svetovalnih delavk in delavcev ter jim zagotovi strokovno usposabljanje. Prav tako naj urgentno spremeni normative, da bodo te zaposlitve ostale trajne.

Peticija je del letošnjega Pišem za pravice in jo lahko podpišete na strani 22 ali na spletu: www.amnesty.si/pisem-za-pravice-maraton.

RENATO FLIS, PROFESOR ZGODOVINE IN GEOGRAFIJE »ČLOVEKOVE PRAVICE—NE LE NEKAJ, KAR JE ZAPISANO NA PAPIRJU«

RENATO FLIS JE PO IZOBRAZBI PROFESOR ZGODOVINE IN GEOGRAFIJE, NA SREDNJI ŠOLI ZA OBLIKOVANJE V MARIBORU PA POUČUJE TUDI DRUŽBOSLOVJE. MED DRUGIM SODELUJE TUDI Z NAŠO ŠOLO ČLOVEKOVIH PRAVIC.

Ste imeli danes že naporen dan? Sem vas morda ujela v »gneči«? (Zjutraj nas je prosil za spremembo ure intervjuja, zaradi dodatnega nadomeščanja.)

Res je, vendar pa je ta del v bistvu zaključek današnjega delovnega dne, tisti prijetni del na koncu.

Kaj se vam zdi v naši Šoli človekovih pravic koristno in kje vidite prostor za izboljšavo?

Delavnice, ki ste jih izvajali v preteklosti, seveda zdaj v času covida jih nismo imeli, smo pa sodelovali v okviru projekta Start the Change, tu pa je bil velik interes med dijaki. Moje osebno mnenje je tudi, da so našim dijakom teme človekovih pravic morda še nekoliko bližje kot drugim. Interes med dijaki je bil torej velik, tudi meni se zdijo to pomembne reči, ki naj bi jih dali dijakom v šoli. Z vsebinami sem bil zadovoljen in nisem videl nekih dodatnih možnosti za izboljšave oziroma nimam dodatnih predlogov. Delavnice ste tudi posodobljali, dodajali nove tematike glede na aktualnost. Potem bi rad pohvalil tudi spletno mesto s precej redno ažuriranim gradivom, od video vsebin do pisanja pism in peticij. Kadar sem potreboval kakšen plakat, je bil vaš odziv dober. Moram omeniti, da sem vsa gradiva s pridom uporabljal pri pouku oziroma jih še zdaj. Na primer video ženske iz Kibere, ki mi še danes pride prav, kadar želim pokazati kakšne so razmere v teh delih sveta, saj poučujem tudi geografijo. **Bom rekel: super. Samo tako naprej! Jaz sem zelo zadovoljen s tem, kar pripravljate in kako podpirate učitelje pri podajanju vsebin, ki jih lahko izkoristimo pri svojih urah.**

Renato Flis med obiskom šole v Kolumbiji (puščava Guajira).

Hvala, nas zelo veseli, da se vam naše vsebine zdijo koristne. Izvedeli smo tudi, da ste eden izmed avtorjev programa za aktivno državljanstvo in nas zanima, kako ste se kot zgodovinar in geograf znašli v tej vlogi?

Drži, res sem po izobrazbi zgodovinar in geograf, na naši srednji šoli pa poučujem tudi družboslovje, kjer je tudi del socioloških vsebin. V vseh teh letih poučevanja, lastnega izobraževanja in iskanja lastnih interesov sem spoznal, da so mi družboslovno-humanistične in tudi aktivistične vsebine zelo blizu. Pogosto sem bil tudi aktiven v skupini za družboslovje, torej v študijski skupini, ki jo organizira Zavod za šolstvo. Tu sem v začetku kaj pripravil in na različne načine sodeloval. Geografija ima del, ki se ukvarja z naravnim okoljem, sebe pa morda malo bolj vidim v delu, ki se ukvarja z družbo. Včasih se vprašam, zakaj nisem študiral sociologije. K programu so me povabili iz Zavoda za šolstvo, preko študijske skupine, torej s strani svetovalcev za družboslovje. Tam sem se znašel v skupini učiteljev, bili pa so tudi sociologi, filozofi itd.

Na kakšen način motivirate svoje dijake za aktivno državljanstvo? Verjetno koristite tudi vsebino programa in kako ga vpeljete v praksi med svoje dijake.

Ravno danes smo imeli sestanek dijaške skupnosti, že tretje leto zapored sem njen mentor. Karantene so sicer v zadnjih dveh letih onemogočile delovanje v celotnem obsegu, vendar vseeno vidim to skupnost kot eno izmed možnosti, da se dijaki aktivirajo in izražajo svoje želje, interese, vezane na šolsko dogajanje, med zaprtjem šol pa smo videli, da tudi širše družbene teme. To je en del, drugi del pa so seveda tudi učne ure. Npr. pri geografiji med poučevanjem o svetu zelo hitro naletiš na najrazličnejša vprašanja

človekovih pravic, enako pa tudi pri zgodovini, ki spremlja preteklost človekovih pravic. Dijakom želim približati teme in jih spodbuditi, da izrazijo svoje mnenje. Vedno jim povem, da se ne rabimo strinjati in da imajo lahko drugačno mnenje od mojega in da vsako mnenje spoštujem, če je izraženo na primeren način. Pomembno je, da imajo mnenje, da ga argumentirajo. Poskušam jim povedati, da jih ne sme biti strah kaj vprašati ali kaj povedati ter jih spodbujam, da so aktivni pri pouku, pri dijaški skupnosti in v okviru kakšnih projektov. Želim si, da to sodelovanje začutijo in morda tudi kasneje v življenju, ko bodo odrasli, to udeležanje kot aktivni državljani. V šoli je dobra možnost, da se to razvije. **Ko mlad človek dobi občutek, da ni nikjer slišan, potem bo enako razmišljal, ko bo odrasel.**

Verjetno kdaj tudi svojim dijakom predstavite kakšne primere, kjer so kršene človekove pravice ali pa jim njihove pravice morda le predstavite, da se z njimi seznani.

Seveda, velikokrat izpostavim. Vsa ta leta sem razrednik v oddelkih, kjer je velika večina deklet (*frizerski oddelki*) in velikokrat se dotaknemo teme pravic žensk in enakopravnosti spolov. Pri geografiji, npr., govorimo o položaju žensk v drugih delih sveta, prav tako pri zgodovini. **Ravno te dni smo pri zgodovini odprli učbenik znanih osebnosti slovenske zgodovine in videli samo moške, praktično niti ene slike ženske.** Kot da bi se dekleta šolala v Iranu, ampak žensk praktično ni. Kako jih ni, če sestavljajo polovico družbe? Potem dijakinje vprašam, kaj vam to pomeni, kaj vam to sporoča, kako podzvestno gledate na to, ali na to sploh pomislite. Tam imamo seznam imen Cankar, Prešeren, Plečnik, ampak niti ene ženske. Kakšen je danes vaš položaj v družbi? Na take načine želim opozarjati in jih učiti, take teme pa običajno pridejo kar spontano pri uri, kjer se lahko odpre tudi kakšna razprava, nimam problema s tem, da ne delamo točno to, kar imamo zapisano v učni pripravi.

Meni se zdi to izredno pomembno, saj se verjetno večina teh deklet kasneje v življenju ne bo srečala s takimi vprašanji.

Ja, zato jih jaz opozorim na to, da se niti ne zavedajo, da vidijo tam samo moške, ampak sprejemajo to kot neka dejstva. Ženska ne more biti znanstvenica, pisateljica, umetnica. To jim veliko pove o družbi 100 let nazaj in tudi o tem, da se je danes že marsikaj spremenilo.

Malo sva že govorila o vaših metodah poučevanja, pa vendar, katere imajo pri dijakih najboljši odziv in bi jih priporočili tudi drugim učiteljem?

Pri urah in pri delavnicah se spomnim na vaše gradivo, ki ga vsako leto pripravite ob maratonu pisanja apelov. To se mi res zdi super, pri vas najdem vsa gradiva, ki jih potrebujem, nekatere mi pošljete tudi na šolo. To absolutno vsako leto uporabim. Lani smo pisali na daljavo, jaz sem dijakom predvajal posnetke, jim kaj razložil o primerih. Tako da vsekakor to gradivo uporabim vsako leto. **Akcijo Pišem za pravice bi priporočil tudi vsakemu učitelju. Pri pripravi ni potrebno niti veliko truda in vsak lahko to pripravi na svoji šoli.**

Kako kaj dijaki sprejemajo to akcijo?

Ja, mislim, da je odziv dober. Vsako leto jim tudi povem, da sodelovanje ni obvezno, kdor ne želi, ni treba, da sodeluje. Če se s tem še niso srečali v osnovni šoli, se dijaki sedaj prvič srečajo s tovrstnimi osebnimi zgodbami. V večini je odziv zelo pozitiven, so pa seveda tudi posamezniki, ki nimajo toliko interesa.

Nas zelo veseli, da so dijaki zainteresirani. Za konec bi vas še vprašala, kakšen je vaš življenjski moto in kaj vsakodnevno sporočilo dijakom?

Naj se veselijo življenja, življenje je nekaj pozitivnega in lepega. Naj izkoristijo to. So vzponi in padci, kot sedaj v šoli enako kasneje v življenju. Kot geograf sem videl tudi dosti sveta in moram reči, da nam tukaj ne manjka prav dosti. **Poskušam živeti v skladu s tem, v kar verjamem, biti iskren do dijakov in biti to, kar v resnici sem. Tudi dijaki to hitro prepoznajo in cenijo. Bodi to, kar si!**

Pogovarjala se je Taja Premk.

Renato Flis:

»Človekove pravice se mi zdijo pomembne, zame ni to le nekaj, kar je zapisano na papirju. Vanje verjamem in želim tudi na tak način živeti. Biti iskren do dijakov. Verjamem v njih in predstavljajo mi trajen dosežek človeške družbe v zadnjih 70 ali 80 letih. Seveda ni povsod vse idealno, daleč od tega. Vseeno pa nisem tako črnogled in se mi zdi, da kot človeška družba napredujemo. Slabe novice iz sveta ali iz domačega okolja se tudi marsikdaj, tudi zaradi delovanja Amnesty, spremenijo na dobro. Jaz pa živim na način, da spoštujem te pravice.«

20 LET PROJEKTA *FACE TO FACE*

V SLOVENSKI AMNESTY LETOS ZAZNAMUJEMO 20 LET PROJEKTA ZBIRANJA SREDSTEV *FACE TO FACE*, V OKVIRU KATEREGA MIMOIDOČE USTAVLJAMO PO ULICAH SLOVENIJE IN JIH VABIMO K TEMU, DA NAM Z MESEČNIM PRISPEVKOM POMAGAJO SPREMENITI SVET NA BOLJE.

Koordinatorica projekta F2F za Celje Larisa Kac in koordinator projekta F2F za Ljubljano Matej Kranjec sta se pogovarjala z rekrutersko ekipo, ki trenutno pristopa do ljudi v Celju in Ljubljani.

S kakšnimi izzivi se dnevno srečuješ pri svojem delu?

Anže (3 leta dela v AIS): Vsak dan se srečujem s skeptičnimi ljudmi, ki s težavo zaupajo rekruterjem. **Jan** (leto in 2 meseca dela v AIS): Zavrnitve, neprijetne izkušnje z neznanci, ki so bolj tradicionalni. Odvisnost od vremena. **Nadja** (1 leto dela v AIS): Spoznavamo različne ljudi z različnim razmišljanjem in prilagajamo pogovore. **Lara Dea** (1 teden dela v AIS): Treba je vzbuditi zanimanje v osebah, ki jih ustavim, na zanimiv način predstaviti delo Amnesty. **Janja** (2 meseca dela v AIS): Da osebe pripeljem do ugotovitve, da je treba svet spremeniti na bolje. **Jaka** (2 meseca dela v AIS): Prepričati starejše v legitimnost trajnika, prepričati bodoče člane v darovanje višjih zneskov in predstaviti projekte nekomu, ki takšnih stvari ne podpira. **Zala** (1 leto dela v AIS): Mislim, da je največji izziv to, da ljudi na ulici s svojim nastopom prepričaš, da te poslušajo z zanimanjem, da sodelujejo v predstavitvi, seveda jih je končni izziv potem tudi prepričati v članstvo, brez da se počutijo prisiljene.

Kaj ti je všeč pri delu?

Anže: Sodelavci in dobra družba. **Jan**: Plača, možnost stimulacije. Odlična in mlada ekipa, s katero se zares lahko spoprijateljiš. **Nadja**: Všeč mi je prilagodljiv urnik in razgibano delo ter dober team. **Janja**: Osebe, s katerimi delam, in to, da ozaveščam ljudi o trenutnih situacijah. **Lara Dea**: Všeč mi je delati z ljudmi, se pogovarjati z njimi o kampanjah in slišati njihova mnenja. **Jaka**: Fleksibilen delovnik in kolektiv. **Larisa** (3 leta dela v AIS): Fleksibilen urnik, kolektiv in prijazna komunikacija med zaposlenimi.

Ti je v spominu ostala kakšna anekdota z ulice?

Anže: Ko sem šel po Čopovi ulici proti Prešernovem trgu, je k osebi, s katero sem govoril, pristopil brezdomec. V tistem trenutku se je razjezil in me začel zmerjati. Kasneje me je celo odrinil. Priča so bili policisti, ki niso ukrepali. Kasneje sva se pogovorila in znebila vseh zamer. **Larisa**: Nedo dolgo nazaj me je mlada punca zmedla z vprašanji, saj mi nekako ni pustila povedati predstavitve brez skakanja v mojo besedo, češ naj ji povem, kaj hočem od nje. Na koncu sva se obe smejala.

Kaj bi sporočil našim donatorjem, ki nas podpirajo?

Anže: Najlepše zahvale vsem donatorjem, saj s svojo donacijo prispevajo k boljšemu jutri. **Jan**: Z vašo pomočjo opravljamo dobro delo, borimo se za pogosto spregledane človekove pravice in stremimo k lepši prihodnosti. **Nadja**: Hvala, da skupaj z nami spreminjajo svet na bolje. **Janja**: Da so zelo dobre duše in da sem jim hvaležna, da se zavedajo tega, da lahko spremenimo svet na bolje le, če stopimo skupaj! **Lara Dea**: Hvala, da podpirate delo Amnesty International in skupaj pripomorete k boljši prihodnosti! **Jaka**: Vaš mesečni prispevek pomaga graditi boljši svet naši generaciji. **Larisa**: Hvala, da se z nami borite za boljšo družbo in prihodnost. **Zala**: Rada bi jim sporočila predvsem hvala. S svojo donacijo podpirajo tako celotno organizacijo kot tudi nas rekruterje, da se še naprej borimo in pridobivamo člane. Vsekakor nam pomagajo tudi pri predstavitvah, saj vedno omenim kakšnega znanega Slovenca in pa tudi drugo osebnost, ki daruje. Tako daš vedeti potencialnemu članu, da nas je skupaj veliko in nismo sami mladi tisti, ki smo v tej »Amnesty skupnosti«.

Celjska ekipa F2F: Nadja, Larisa, Janja in Jaka.

Team building celjske in ljubljanske ekipe.

PADEC AFGANISTANA V ROKE TALIBANOV

PO UMIKU AMERIŠKE VOJSKE IZ AFGANISTANA SO TALIBANI V SREDINI AVGUSTA BREZ OBOROŽENEGA BOJA ZAVZELI PRESTOLNICO KABUL. S TEM DEJANJEM SO SE PO SKORAJ DVAJSETIH LETIH PONOVO POVZPELI NA OBLAST V AFGANISTANU.

Sprva so svetovni javnosti obljubljali spoštovanje pravic in korenite spremembe njihovega starega režima, vendar se je kmalu izkazalo, da bo država zopet postala središče kršitev človekovih pravic. Talibani so poudarjali, da bo uslužbencem in sodelavcem prejšnje vlade zagotovljena varnost, da bodo spoštovali pravice žensk v skladu s šeriatskim pravom ter da bodo vsi novinarji zaščiteni. Trditve so se kmalu izkazale za neresnične.

Ogrožena so tudi življenja civilistov. Kmalu po talibanskem prevzemu oblasti, 26. avgusta, se je blizu letališča v Kabulu zgodil teroristični napad, ki je zahteval 170 življenj, več kot 150 ljudi je bilo ranjenih. Nekaj dni zatem je sledil napad brezpilotnih letal ameriške vojske v stanovanjski soseski v Kabulu v katerem je umrlo 10 civilistov, med njimi sedem otrok. Po spopadih v provinci Panšir je v streljanju ob proslavljanju zmage v Kabulu 3. septembra bilo ubitih še 17 ljudi, 41 pa poškodovanih.

Sredi septembra smo Amnesty International, Mednarodna federacija za človekove pravice (FIDH) in Svetovna organizacija proti mučenju v svojem raziskovalnem poročilu opisali načine, kako talibani od prevzema oblasti izvajajo zatiranje. Dokument vključuje informacije o različnih kršitvah človekovih pravic, vključno s poboji civilistov in vojakov, ki so se predali, ter blokado humanitarne pomoči v dolini Panšir. Napadi na zagovornike človekovih pravic se dogajajo od 15. avgusta naprej skoraj vsak dan. Talibani jih iščejo od vrat do vrat, zaradi česar so mnogi prisiljeni v skrivanje. Podobna usoda je doletela tudi novinarje, ki se soočajo z neprestanimi grožnjami in ustrahovanjem, smo poročali.

ŽENSKÉ POD TALIBANSKO OBLASTJO

V Amnesty International vse od prevzema oblasti talibanov spremljamo in opozarjamo na kršitve pravic žensk. Ženske in dekleta so čez noč postale tarče režima, njihove pravice in svoboščine pa so kršene na vsakem koraku. Številne sedaj nosijo burko, doma ne zapuščajo brez moškega spremstva, hkrati pa so se odrekle vsem svojim aktivnostim, da bi se izognile nasilju in represiji. Zelo negotovo je tudi nadaljevanje šolanja za dekleta in ženske, za katerega so talibani sprva obljubljali, da ga bodo omogočili. Talibani so afganistansko ministrstvo, pristojno za ženske zadeve, nadomestili z ministrstvom za spodbujanje kreposti in preprečevanje pregreh, ki je bilo med njihovo prvo vladavino pristojno za nadzor nad

Foto: Wakil Kohsar/AFP/Getty Images

Prihod talibanskih borcev na letališče v Kabulu. Afganistan, avgust 2021.

spoštovanjem verskih pravil ter izvajanjem kazni, kot so bičanje in javne usmrtitve. Kljub splošnemu ozračju strahu in številnimi grožnjami so ženske v Afganistanu organizirale proteste po vsej državi. V Amnesty stojimo ob strani vsem ženskam, ki se pogumno upirajo in se zavzemajo za svoje pravice.

MEDNARODNI FORUM O ZAŠČITI PREBIVALCEV AFGANISTANA

Tudi v slovenski Amnesty slovensko javnost in oblasti seznanjamo z našimi stališči. Oktobra smo notranjega in zunanjega ministra pred Forumom za zaščito prebivalcev Afganistana (oktobrski sestanek na visoki ravni) pozvali, naj Slovenija skupaj z državami EU sprejme učinkovite ukrepe, ki bodo omogočili ogroženim Afganistancem kam varen prehod in evakuacijo iz države ali okoliških območij. Poudarili smo pomembnost evakuacije vseh skupin ljudi, pri katerih obstaja povečano tveganje maščevanja talibanov. Državam EU in preostalim državam, ki sodelujejo na forumu, smo predstavili jasne smernice in napotke, ki lahko v praksi pripomorejo k zaščiti afganistanskega prebivalstva.

(T. P.)

Več:

www.amnesty.si/padec-afganistana-v-roke-talibanov

VOHUNSKO OGLAŠEVANJE KAJ DELATA GOOGLE IN FACEBOOK Z NAŠIMI PODATKI?

V AMNESTY ŽE NEKAJ ČASA OPOZARJAMO NA ŠKODLJIVE POSLEDICE INVAZIVNEGA SLEDENJA IN PROFILIRANJA UPORABNIKOV INTERNETA ZA NAMEN POVEČEVANJA PRODAJE IN ZASLUŽKA SPLETNIH VELIKANOV, KOT STA GOOGLE IN FACEBOOK.

Živimo v digitalni dobi. Internet je postal središče naše komunikacije, omogoča nam dostop do informacij in ključnih storitev. Digitalni prostor je postal temelj za uživanje naših človekovih pravic. Vendar v tem prostoru prevladujeta le dve podjetji – Google in Facebook – katerih temeljni poslovni model temelji na zlorabi človekovih pravic. Obe družbi imata koristi od zbiranja čim več informacij o nas: vse za prodajo ciljanih oglasov na podlagi naših najbolj osebnih podatkov.

Google in Facebook skrbno oblikujeta podrobno sliko o tem, kdo smo. Vesta, kje smo, s kom se pogovarjamo, kaj vtikamo v telefone in iz tega zlahka sklepata, kaj verjamemo in kaj mislimo. Imata nesorazmerno veliko nadzora nad našimi osebnimi podatki in nad tem, kar vidimo na spletu. **Ta stalni nadzor je resna grožnja človekovim pravicam, zlasti pravicam do zasebnosti, svobode izražanja in nediskriminacije.**

Algoritmi platform pogosto dajejo prednost prikazovanju provokativnih vsebin, da nas dlje zadržijo na zaslonu in da zberejo še več informacij o nas. To tudi spodbuja širjenje dezinformacij, sovraštva in rasizma na spletu. Facebook in Google želita, da mislimo, da internet pač tako deluje. Vendar obstajajo tudi drugi načini oglaševanja na internetu, ki se ne zanašajo na podjetja, ki gradijo vedno bolj invazivne profile o tem, kdo smo in kaj verjamemo.

Facebook in Google imata preveč dobička od vohunskega oglaševanja, da bi sama odpravila kršitve človekovih pravic. Zato morajo v področje vstopiti vlade držav.

PETICIJA ZA MINISTRA ZA JAVNO UPRAVO

Ukrepa lahko in mora tudi slovenska vlada. Podpišite peticijo za Boštjana Koritnika, ministra za javno upravo, in mu sporočite, da je vohunsko oglaševanje treba ukiniti in postaviti ljudi pred dobiček.

Peticijo lahko podpišete spodaj ali pa na spletu: www.amnesty.si/stop-vohunskemu-oglasovanju.

Podpišite peticijo za ministra za javno upravo in jo v podpis ponudite še drugim. Prosimo, da nam podpise vrnete do 31. oktobra 2021.

Spoštovani gospod minister za javno upravo, podpisani vas pozivamo, da slovenska vlada na ravni EU podpre ustrezno zakonodajo (v okviru sprejemanja *Digital Services Act Package*), s katero se bo:

1. Ustavil nadzor nad uporabniki_cami spleta zaradi dobička: prepovedati je treba vohunsko oglaševanje, ki temelji na invazivnem sledenju in profiliranju uporabnikov za dobiček.
2. Prepreči manipulacije: zagotoviti je treba neodvisen nadzor algoritmov spletnih platform, da se omeji razširjanje dezinformacij, sovražnega govora in drugih škodljivih vsebin.
3. Postavi ljudi pred dobiček: izzvati je treba prevladujoč položaj Facebooka in Googla in zagotoviti, da lahko ljudje izberejo alternativne spletne storitve, ki spoštujejo človekove pravice.

Hvala za vaše ukrepanje!

IME IN PRIIMEK	PODPIS	E-NASLOV *	Prejemanje Emnesti: označite!*	Informacije o peticiji: označite!*

* E-naslov potrebujemo le, če želite prejemati brezplačno e-glasilo Amnesty (pošiljamo nekajkrat mesečno, odjavite se lahko kadarkoli) ali informacije o tem, kaj se dogaja s to akcijo. Označite, kaj od tega (eno ali drugo ali oboje) bi želeli!

VELIKE ZMAGE MAJHNIH LJUDI

TUDI TOKRAT SE LAHKO POHVALIMO Z NABOROM DOBRIH NOVIC, KATERIH MANJŠI DEL PREDSTAVLJAMO V NADALJEVANJU. S SVOJIMI AKCIJAMI SMO BILI NA NAJRAZLIČNEJŠE NAČINE VPLETENI V DOGAJANJE, DA SO SE USPEHI LAHKO ZGODILI, NA KAR SMO ZELO PONOSNI.

S svojimi besedami in dejanji želimo pomagati čim večjemu številu ljudi, ki se jim dogajajo krivice. Hkrati si želimo vplivati na zakonske spremembe in sistemske izboljšave, ki vsem nam omogočajo boljše in pravičnejše življenje.

BESEDE, KI ŠTEJEJO – DOBRE NOVICE S PIŠEM ZA PRAVICE 2020

Germainu Rukukiju iz Burundija v vzhodni Afriki, ki je bil obsojen na podlagi izmišljenih obtožb, so, tudi zaradi naše pomoči, zaporno kazen znižali z 32 na eno leto zapor. Razveselila nas je tudi novica iz Mjanmara, kjer so bili predčasno izpuščeni trije člani t. i. Pavje generacije, med njimi 22-letni **Paing Phyto Min**. Iz zapora v Savdski Arabiji pa sta bili izpuščeni zagovornici človekovih pravic Samar Badawi in Nassima al-Sada, ki sta bili zaradi boja za pravice žensk zaprti od leta 2018 – žal šele po prestani kazni. Za **Nassimo** smo v sklopu akcije Pišem za pravice 2020 pisali tudi v Sloveniji. V začetku oktobra smo se razveselili tudi dobre novice iz **Turčije**, kjer je sodišče oprostilo **študente_ke in akademika**, ki so jih preganjali zaradi udeležbe na Paradi ponosa v Ankari.

BLACK LIVES MATTER

Policist Derek Chauvin je bil aprila letos spoznan za krivega umora **Georga Floyd** maja 2020. Njegov umor je v ZDA sprožil množične proteste proti policijskemu nasilju nad temnopoltimi. S tem primerom se je vnovič izpostavilo, da policija v ZDA pogosto krši človekove pravice, zlasti rasnih in etničnih manjšin, posebej pogosto pa pravice temnopoltih Američanov_k. Samo v letu 2019 je bila policija v ZDA vpletena v smrti več kot 1000 ljudi. Floydov umor je obudil gibanje Black Lives Matter (življenja temnopoltih štejejo), ki se je začelo leta 2013 kot odgovor na policijsko nasilje nad temnopoltimi v ZDA.

DOBRE NOVICE ZA PRAVICE ŽENSK IN LGBTIQ

Februarja 2021 je bila **Loujain al-Hathloul**, ena najvidnejših aktivistk za pravice žensk v Savdski Arabiji, po skoraj treh letih izpuščena iz zapora. Pomemben korak v zgodovinskem boju za pravice žensk se je septembra zgodil tudi v **Mehiki**. Vrhovno sodišče je razsodilo, da so kazenske sankcije za prekinitev nosečnosti neustavne, s tem pa odprlo pot za dekriminalizacijo splava. V septembru je v **San Marinu** na pobudo Zveze žensk **San Marina** potekal referendum, ki je prepričljivo s 77 odstotki podprl uzakonitev splava. **Združeno kraljestvo** je ukinilo davek na tampone, na **Škotskem** pa so uzakonili brezplačne higienske vložke in tampone.

Septembra smo se razveselili tudi novice iz **Švice**, kjer so na referendumu podprli istospolne poroke in tako postali devetindvajseta država, ki priznava istospolne poroke. **Evropski parlament** pa je sprejel resolucijo o pravicah LGBTIQ skupnosti ter pozval Evropsko komisijo, naj ukrepa proti Romuniji, Madžarski in Poljski zaradi kršenja vrednot EU in diskriminacije LGBTIQ skupnosti.

(T. P.)

Več dobrih novic: www.amnesty.si/dobre-novice.

Foto: Amnesty International/Jarek Godlewski

Tih protest proti rasizmu in policijskemu nasilju. Nemčija, junij 2020.

Foto: Itzel Plascencia / Amnesty International Mexico

Shod za uzakonitev splava. Mexico City, avgust 2018.

Foto: Norbu Gyachung / Unsplash

Parada ponosa v Parizu. 26. junij 2021, Francija.

EVROPSKO MLADINSKO SREČANJE 2021

MAJA JE POTEKALO VIRTUALNO EVROPSKO MLADINSKO SREČANJE 2021, NAMENJENO MLADIM AKTIVISTKAM_OM RAZLIČNIH EVROPSKIH SEKCIJ AMNESTY. UDELEŽENKE_CI NA TEM SREČANJU IZMENJUJEJO IZKUŠNJE IN IDEJE TER PRIDOBIVAJO NOVA ZNANJA.

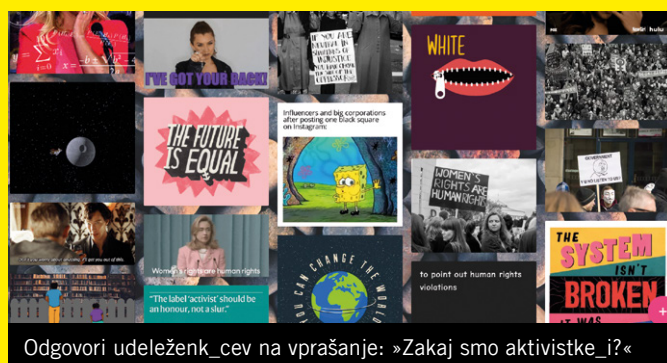
EYM (*European Youth Meeting*) 2020 bi moral potekati v Sloveniji, a je bil zaradi covid-19 preklican. Srečanje sicer vsako leto oz. vsaki dve leti organizira skupina predanih prostovoljk_cev in zaposlenih v sekcijah AI, letos je EYM ob podpori slovenske sekcije AI koordinirala članica izvršnega odbora AIS Alenka Mrakovčič, kot članica organizacijske ekipe pa sem ob prostovoljkah_cih in zaposlenih iz AI Poljske, Francije, Belgije (flamska) in Portugalske sodelovala tudi avtorica tega zapisa Tamara Arh. Sredi maja so se tako pred svojimi ekrani zbrali aktivistke_i iz kar 18 držav ter sodelovale_i v vsebinsko raznovrstnem programu.

Rasizem in policijsko nasilje: Prva je bila na vrsti delavnica Deniz iz Avstrije, ki je predstavila rasizem preko osebnih izkušenj ter vsakodnevnih dejavnikov, ki oblikujejo rasizem in diskriminacijo. Oba koncepta je ponazorila na primeru beguncev in migrantov v Avstriji ter delu AI Avstrija na tem področju. Zanimivo je bilo spoznati, da s(m)o včasih tudi aktivistke_i pristranske_i in pod vplivom družbenih konstruktov.

Ekstremizem in radikalizacija: Ta delavnica je predstavila vsakodnevne psihološke in politične dejavnike, ki lahko prispevajo k oblikovanju ekstremnih in radikalnih stališč. Posebej so na udaru mladi in njihova razvojna ranljivost (npr. potreba po pripadnosti in pomembnosti), kar je povezano tudi s pretirano uporabo družbenih omrežij. Poudarek je bil na primerih dobrih protiukrepov, kot sta opolnomočenje mladih in učenje kritičnega mišljenja.

Podnebne spremembe in človekove pravice: Michał iz AI Poljske je orisal vpliv podnebnih sprememb na človekove pravice. Preko Splošne deklaracije človekovih pravic so aktivistke_i usvajale_i znanje o osnovnih določbah, jih povezovale_i z realnimi okoljskimi primeri. Obenem so udeleženske_ci morale_i razmišljati tudi o intersekcionalnosti podnebnih sprememb.

Dobro počutje in aktivizem: Verjetno ena izmed najpomembnejših delavnic je bila osredotočena na učinke aktivizma na duševno zdravje in skrb zase. Udeleženci_ke so se spoznale_i, kako prepoznati simptome raznih težav in kako uporabiti različne tehnike za izboljšanje duševnega zdravja. Omenjene so bile štiri najštevilčnejše duševne stiske: anksioznost, depresija, stres in izgorelost. Delavnica je požela veliko navdušenje, saj so aktivistke_i delili mnogo osebnih izkušenj, ki so vplivale na duševno zdravje na njihovi aktivistični poti. Strinjali so se, da se o tem v okviru aktivizma premalo govori, glede na dnevno srečevanje s kršitvami človekovih pravic. Glavni izvajalec delavnice Miłosz iz AI Poljske jo je

Odgovori udeleženk_cev na vprašanje: »Zakaj smo aktivistke_i?«

osnoval na priročniku *Staying resilient while trying to save the world**; priporočamo vsem, predvsem pa aktivistkam_om, da ga skrbno preberejo (pišite na amnesty@amnesty.si, če želite dobiti pdf).

Pet nekdanjih organizatorjev_k EYM je delilo svoje izkušnje. Veliko udeleženk_cev je spraševalo o nasvetih in nadaljnji aktivistični karierni poti. Zanimiva je bila omemba nekdanje organizatorke EYM, naj se ne vznemirjajo preveč, če komu ne uspe izvesti velikega aktivističnega manevra, saj so ti redki, vsakodnevne mikro-akcije pa lahko bistveno pripomorejo k spremembi. **Šest članic_ov različnih AI sekcij je predstavilo svoje projekte oz. projekte svojih sekcij.** Ta uspešna delavnica je prispevala k razumevanju dela različnih evropskih sekcij in sodelovanju med njimi, kar je tudi bistvo EYM. Del programa smo namenili še **predstavitvi razmer v Sloveniji.** Novinarica Monika Weiss je govorila o vzorcu napadov na slovenske okoljske NVO, Metka Naglič iz AIS pa o omejevanju svobode zbiranja ter drugem kršenju in omejevanju človekovih pravic.

Udeleženci_ke so se lahko priključile_i dvema večernima dogodkoma. Delavnica o recitiranju poezije (*slam poetry*), ki je odlična aktivistični pripomoček, se je osredotočala na pomen in moč besed. Možen je bil tudi ogled dokumentarcev *Agboblshie, the world largest e-waste dump in Ghana* in *Shoshana Zuboff on surveillance capitalism*. Ker je EYM aktivistični dogodek, smo izpeljali tudi **virtualno solidarnostno akcijo** v podporo Palestincem, ki so v tistem obdobju preživljali enega izmed težjih obdobij izraelske okupacije. Udeleženske_ci so bili_e navdušeni_e nad dogodkom in motivirani_e za prihodnje sodelovanje. EYM 2022 bo na Poljskem. Se vidimo!

Tamara Arh

* *Kako ohraniti odpornost med reševanjem sveta.*

PIŠEM ZA PRAVICE 2021

PODPISIŠTE, PROSIMO, PETICIJE ZA LJUDI, ZA KATERE SE BORIMO NA PIŠEM ZA PRAVICE 2021. ZA PODPIS »NA PAPIRJU« LAHKO UPORABITE SPODAJ PRIPRAVLJENE APELE; LAHKO PA VSE PETICIJE PODPIŠETE TUDI NA SPLETU.

Na www.amnesty.si/pisem-za-pravice-maraton lahko podpišete vseh dvanajst peticij naenkrat!

Podpisane apele nam **vrnite do sredine decembra 2021 na naslov: Amnesty International Slovenije, Dunajska 5, 1000 Ljubljana.**

Spoštovani predsednik Pahor!

Pozivam vas, da se ob 30. obletnici izbrisa končno opravičite v imenu Republike Slovenije za izbris in njegove posledice. Izbris je bila množična kršitev človekovih pravic s hudimi posledicami. Opravičilo bo pomenilo pomembno moralno zadoščenje izbrisanim. Izbris je bil izvršen v imenu države in zdaj od vas pričakujem, da se prav tako v imenu države opravičite.

PODPIS

DATUM

Spoštovana ministrica Kustec!

Podpiram skupno peticijo AIS in Društva svetovalnih delavcev Slovenije in vas pozivam, da takoj, še v tem šolskem letu, v okviru protikoronskih ukrepov zaposlite več svetovalnih delavk in delavcev ter jim zagotovite strokovno usposabljanje. Prav tako urgentno spremenite normative, da bodo te zaposlitve ostale trajne.

PODPIS

DATUM

Spoštovana generalna državna tožilka!

Okoljevarstvenika Bernarda Caal Xo iz Gvatemale, ki je skupaj z drugimi protestiral proti izgradnji hidroelektrarn, so za več kot 7 let zaprli na podlagi lažnih obtožb. Pozivamo vas, da odpravite vse obtožbe zoper njega in ga nemudoma osvobodite. Bernardo si želi le zaščititi in ohraniti zemljo in vodo za prihodnje generacije.

PODPIS

DATUM

Spoštovani zunanji minister ZDA!

Ciham Ali so v starosti 15 let 8. decembra 2012 aretirali na meji z Eritrejo. Zdi se, da je bilo to maščevanje oblasti za domnevno vpletenost njenega očeta v poskus državnega udara. Ciham je državljanka ZDA, zato mora ameriška vlada takoj ukrepati. Uporabite svoj vpliv ter zahtevajte njeno takojšnjo in brezpogojno izpustitev.

PODPIS

DATUM

Spoštovani pravosodni minister!

Imoleayo Michael se je oktobra 2020 pridružil mladim na protestu proti posebni policijski enoti, ki je v Nigeriji znana po nasilju, izsiljevanju in umorih. Dva tedna pozneje so ga oboroženi moški odpeljali od doma in ga za 41 dni zaprli v podzemno celico. Sedaj mu grozijo izmišljene obtožbe in zaporna kazen. Pozivamo vas, da takoj odpravite vse obtožbe proti Imoleayu.

PODPIS

DATUM

Spoštovani član izraelskega parlamenta!

Janna Jihad je 15-letnica, ki živi na Zahodnem bregu pod izraelsko vojaško okupacijo, kjer sta sistematična diskriminacija palestinskega ljudstva in nasilje del vsakdana. Zaradi svojega poročanja o krutemu ravnanju izraelske vojske je postala žrtev nadlegovanja in groženj s smrtjo. Pozivamo vas, da odpravite diskriminacijo Janne in izpolnite svoje obveznosti po Konvenciji o otrokovih pravicah ter zaščitite njo in ostale palestinske otroke.

PODPIS

DATUM

Spoštovani generalni državni tožilec Belorusije!

Mikita Zalatarou je 16-letnik z epilepsijo, ki ga je 10. avgusta 2020, med čakanjem na prijatelja, vase potegnila protestna množica. Kmalu zatem se je znašel v priporu, kjer je utrpel policijsko nasilje. Mikita je bil kljub pomanjkanju dokazov o vpletenosti v nasilje na protestih obsojen na pet let zapor. Prosimo, storite vse, kar je v vaši moči, da zagotovite njegovo prostost in pošteno sojenje, ki ustreza mednarodnim standardom pravosodja za otroke.

PODPIS

DATUM

Spoštovani predsednik Egipta!

Prosimo vas, da takoj in brezpogojno izpustite odvetnika za človekove pravice Mohameda Bakerja in odpraviti vse preiskave zoper njega, ki temeljijo na lažnih obtožbah terorizma. Namesto sojenja so ga vrgli v zapor, kjer ga zaporniške oblasti zadržujejo v celici 24 ur na dan. Borba za svobodo in pravice drugih ga ne bi smela stati njegove lastne svobode.

PODPIS

DATUM

Spoštovani predsednik vlade!

Panusaya »Rung« Sithirawattanukul je obetavna študentka, ki se je, tako kot mnogi drugi mladi, udeležila mirnega protesta. Sedaj se sooča z več kazenskimi ovadbami in možnostjo dosmrtnega zapora. Pozivamo vas, da opustite vse kazenske obtožbe proti njej in omogočite vsem ljudem na Tajskem človekove pravice, vključno s pravico do mirnega protesta.

PODPIS

DATUM

Spoštovani minister za notranje zadeve!

Pozivam vas, da zagotovite preiskavo napadov na nevladno organizacijo (NVO) Sphere in poskrbite, da bodo storilci privedeni pred sodišče. Sphere je ena izmed najstarejših NVO v Ukrajini, ki zagovarja pravice LGBTI oseb in pravice žensk. V zadnjem času so postali tarča na desetine diskriminatornih napadov.

PODPIS

DATUM

Spoštovani generalni državni tožilec!

Wendy Galarza je predana vzgojiteljica, ki se je 9. novembra 2020 udeležila feminističnega shoda v Cancunu, na katerem je bila ranjena v streljanju policije. Glede tega je sprožila postopek proti policiji, a bila neuspešna. Pozivamo vas, da nepristransko in temeljito raziščite kršitve, ki so se zgodile, in zagotovite, da bodo vsi odgovorni privedeni pred sodišče.

PODPIS

DATUM

Spoštovani predsednik!

Zhang Zhan je pogumna raziskovalna novinarka, ki je zaradi poročanja resnice o izbruhu covida-19, obtožena na štiri leta zapor. Pozivamo vas, da jo nemudoma in brezpogojno osvobodite. Ustaviti morate cenzuro in zagotoviti spoštovanje svobode izražanja.

PODPIS

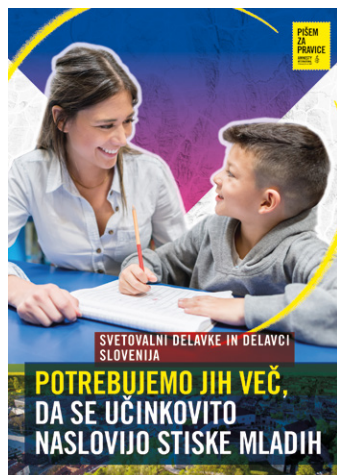
DATUM

LETOS DVE PETICIJI ZA SLOVENIJO: POZIVA K OPRAVIČILU DRŽAVE ZA IZBRIS IN ZA PODORO ŠOLSKIM SVETOVALNIM DELAVKAM IN DELAVCEM

Februarja 2022 bo minilo 30 let od izbrisa, ko so slovenske oblasti iz Registra stalnih prebivalcev Slovenije nezakonito izbrisale 25.671 ljudi. S tem so jim odvzele številne pravice, med drugim do šolanja, stanovanja in dostop do zdravstva. Številni so izgubili službe in upanje na pokojnino. Tisti izbrisani, ki so ostali v Sloveniji, so se morali pretvarjati, da so begunci ali celo prosilci za azil. Nekatere so izgnali iz države; prišlo je do razdruževanja družin, saj so izbrisane pogosto prisilno odstranili iz države, od svoje družine. Slovensko ustavno sodišče je ugotovilo, da je bil izbris neustaven; prav tako je kršitev človekovih pravic ugotovilo Evropsko sodišče za človekove pravice. A izbrisanim se kljub temu država še ni

uradno opravičila. **Zahtevajte opravičilo v imenu države od predsednika države (s podpisom peticije na sosednji strani ali na spletu)!**

V slovenskih vrtcih, osnovnih in srednjih šolah so otrokom v oporo šolske svetovalne delavke in delavci, ki opravljajo pedagoško, psihološko in socialno svetovalno delo. Pa vendar jih je premalo, da bi lahko zadostili vsem potrebam in podpri vse otroke in mlade, ki njihovo pomoč potrebujejo. **Šolske oblasti lahko in morajo vsakemu šolajočemu otroku omogočiti podporo svetovalne delavke delavca. Na sosednji strani ali na spletu podpišite peticijo za ministrico Kustec.**

ZBOR ČLANOV AI SLOVENIJE 2021!

POTEKAL BO V ČETRTEK, 18. NOVEMBRA 2021.*

OKVIRNI DNEVNI RED

16.30–16.45 prihod/prijava in registracija

16.45–17.10 otvoritev zbora članov

17.10–19.45 finančno in vsebinsko poročilo za 2021*,
volitve organov, finančni in vsebinski načrt
za 2021 in 2022

19.45–20.00 zaključek zbora članov

**Letno poročilo za obdobje od januarja do septembra 2021 je del te revije, poročilo za leto 2020 je objavljeno na www.amnesty.si/transparentno-delovanje.html (če ga želite vnaprej prejeti v tiskani verziji, prosimo, da to označite ob prijavnici).*

VOLITVE

Organa našega društva sta izvršni odbor in nadzorni odbor (več si lahko preberete na spletni strani www.amnesty.si pod zavihkom O nas).

KAKO SE LAHKO POTEGUJETE ZA MESTO V ORGANIH AIS?

Člane in članice AIS, ki bi želeli kandidirati za petčlanski izvršni odbor AI Slovenija (IO AIS) ali za mesto v nadzornem odboru, prosimo, da pošljete svoje nominacije sedanjemu IO AIS do 5 dni pred volitvami, **torej do vključno 13. novembra 2021.**

Članstvo v organih je prostovoljno in torej neplačano. Od kandidat in kandidatov pričakujemo zavzetost, odgovornost in aktivno sodelovanje. **Nominacije s kratkim življenjepisom in izjavo** pošljite na e-naslov izvršni-odbor@amnesty.si ali po pošti na Amnesty International Slovenije, Dunajska 5, 1000 Ljubljana (s pripisom *Za izvršni odbor – kandidatura*).

KDO LAHKO GLASUJE?

Glasujete lahko tisti, ki ste naši člani (plačujete članarino) oziroma tisti, ki ste se letos včlanili še pred zasedanjem zbora članov in ste že poravnali članarino za leto 2021.

Ne glede na glasovalno pravico pa ste vsekakor vsi člani_ce in podporniki_ce vabljeni in dobrodošli, da se zbora članov udeležite.

GRADIVA bodo na voljo na www.amnesty.si/zbor-clanov-2021 od 10. novembra 2021.

IMATE KAKŠNA VPRAŠANJA GLEDE KANDIDATURE ALI ZBORA ČLANOV?

Pokličite nas na 01 426 93 77 ali nam pišite na amnesty@amnesty.si.

POMEMBNO – PRIJAVA NA ZBOR ČLANOV:

Prosim vas, da se na zbor članov **prijavite s prijavnico na desni.** Pošljite nam jo **do 13. novembra 2021.**

** O načinu izvedbe (v živo ali na oddaljen način) se bomo odločili glede na epidemiološke razmere.*

PRIJAVNICA NA ZBOR ČLANOV

PRIJAVE DO 13. 11. 2021

Ime in priimek:

Naslov:

Telefon:

E-naslov:

☐ Gradiva mi pošljite samo v elektronski obliki.

☐ Pošljite mi tiskano verzijo Letnega poročila AIS za 2020.

Prijavnico pošljite preko e-pošte amnesty@amnesty.si (vključite vse zgornje podatke in sporočilo naslovite s *Prijava na zbor članov*). Lahko pa izpolnjeno prijavnico pošljete na: Amnesty International na Dunajska 5, 1000 Ljubljana.